

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

David Průcha

**Problematika týrání a jiného nevhodného zacházení
se zvířaty a jejich ochrana prostředky trestního
práva**

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: [JUDr. Lukáš Bohuslav, Ph.D.](#)

Katedra trestního práva

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 16.05.2022

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou prací vypracoval/a samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 145.802 znaků včetně mezer.

V Praze dne 16. května 2022

.....

David Průcha

Poděkování:

Tímto bych rád poděkoval JUDr. Lukáši Bohuslavovi, Ph.D. za odborné vedení, cenné rady, vstřícnost a ochotu při zpracování této diplomové práce.

OBSAH

Úvod	6
1 Základní pojmy.....	8
1.1 Zvíře.....	8
1.2 Týrání zvířat.....	11
1.3 Ochrana zvířat.....	13
1.4 Množírny.....	15
2 Historie právní úpravy na úseku ochrany zvířat ve světě.....	17
3 Historie právní úpravy na úseku ochrany zvířat v ČR.....	21
4 Nadnárodní právní úprava v oblasti ochrany zvířat.....	23
4.1 Mezinárodní úprava	23
4.2 Úprava na úrovni Rady Evropy	23
4.3 Úprava na úrovni Evropské Unie	24
5 Správněprávní ochrana zvířat.....	27
5.1 Hranice mezi přestupkem a trestným činem	27
5.2 Zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání.....	28
6 Trestněprávní ochrana zvířat	31
6.1 Kriminologické aspekty týrání zvířat	31
6.2 Vybrané skutkové podstaty dle zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník	32
6.2.1 § 302 – Týrání zvířat	33
6.2.2 § 302a – Chov zvířat v nevhodných podmínkách.....	39
6.2.3 § 303 – Zanedbání péče o zvíře z nedbalosti	43
7 Novela trestního zákoníku č. 114/2020 Sb.....	45
7.1 § 302 TZ.....	45
7.2 § 302a TZ.....	46
7.3 Trest zákazu držení a chovu zvířat	47
7.4 Dopady Novely TZ	48
7.5 Kritika nové právní úpravy.....	49
7.5.1 Trestněprávní ochrana jako prostředek ultima ratio	50
7.5.2 Nepřiměřeně vysoké trestní sazby	51
7.5.3 Trest zákazu držení a chovu zvířat	52
8 Druhy trestů ukládané za trestné činy páchané na zvířatech	54
8.1 Trest odnětí svobody	55

8.1.1	Nepodmíněný trest odnětí svobody	55
8.1.2	Podmíněné odsouzení k trestu odnětí svobody	56
8.1.3	Podmíněné odsouzení k trestu odnětí svobody s dohledem	58
8.2	Peněžitý trest	58
8.3	Trest obecně prospěšných prací	58
9	Úvahy de lege ferenda	60
9.1	Přehodnocení vnímání pojmu “větší počet zvířat“	60
10	Komparace právní úpravy s dalšími státy	63
10.1	Komparace s právní úpravou Itálie	63
10.2	Komparace s právní úpravou Velké Británie	64
10.3	Komparace s právní úpravou Rakouska	65
	Závěr	67
	Seznam použitých zdrojů	70
	Seznam zkratk	74
	Abstrakt	75
	Klíčová slova	76
	Abstract	77
	Key words	78

ÚVOD

Zvířata jsou součástí života lidí již od počátku věků a kromě toho, že jsou prospěšná hospodářsky, přináší člověku mnohé radosti a kladně ovlivňují lidskou psychiku, jedná se o tvory schopné pociťovat bolest a utrpení stejně jako člověk¹ a zaslouží si tak, aby s nimi bylo podle toho zacházeno a mohla prožít důstojný život. S tím souvisí určitá úroveň jejich ochrany, kterou by měl člověk zvířatům zajišťovat a garantovat, snaha předcházet nevhodnému zacházení se zvířaty, případně takové jednání postihovat. Problematika boje proti týrání zvířat a jejich ochrana je v posledních letech velmi aktuálním tématem, a to nejen v České republice, ale ve většině vyspělých zemí. To ostatně dokládá recentní zlepšování úrovně právní úpravy týkající se ochrany zvířat na úrovni trestního práva a taktéž posun ve vnímání samotného zvířete, u kterého postupně dochází k tzv. "dereifikaci". Zvíře tedy přestává být vnímáno jen jako věc, což má důsledky v tom, jak s ním má být zacházeno.

Primárním cílem této diplomové práce je analýza aktuální úrovně trestněprávní úpravy v oblasti ochrany zvířat v České republice, především tedy jednotlivých trestných činů postihujících týrání a jiné nevhodné zacházení se zvířaty, sankcionování pachatelů těchto trestných činů a zajišťování ochrany zvířatům. Dalším z hlavních cílů pak je zhodnocení poslední velké novely trestního zákoníku v oblasti ochrany zvířat proti týrání, ke které došlo přijetím zákona č. 114/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Přijetím tohoto zákona došlo k zavedení nového trestného činu, trestný čin *chov zvířat v nevhodných podmínkách*, jehož zakotvením zákonodárce reagoval na stále více se rozvíjející fenomén tzv. množíren, došlo k upravení a rozšíření některých skutkových podstat trestných činů souvisejících se zvířaty, navýšení trestních sazeb u některých trestných činů nebo k zavedení nového druhu trestu, *trest zákazu držení a chovu zvířat*. V rámci hodnocení této novely, budu analyzovat, jaké přinesla změny v porovnání s předchozí právní úpravou, jaké jsou její dopady, a to nejen ve vztahu k rozhodování soudů, pokusím se nastínit, jaké problémy v oblasti týrání zvířat přetrvávají a jakým směrem se může legislativa v budoucnu vyvíjet.

Co se týče struktury této diplomové práce, tak její obsah tvoří celkem 10 kapitol, které jsou dále členěny na podkapitoly. První kapitola bude obsahovat základní pojmy, jejichž vymezení je pro účely této práce klíčové, ať už se jedná o pojem *zvíře*, *týrání*, *ochrana zvířat*

---

¹ Preambule zák. České národní rady č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání.

nebo o pojem *množírna*. V rámci druhé kapitoly bude nastíněn vývoj, kterým si právní úprava týkající se ochrany zvířat, stejně jako Welfare zvířat, ve světě prošla. Třetí kapitola se po vzoru kapitoly druhé bude zabývat vývojem právní úpravy v oblasti ochrany zvířat, avšak pouze na území České republiky, resp. českých zemí. Čtvrtá kapitola poskytne náhled do nadnárodní právní úpravy v oblasti ochrany zvířat, a to jak na mezinárodní úrovni, tak na úrovni Rady Evropy a Evropské Unie. V páté kapitole této práce bude analyzována správně právní úprava z oblasti týrání zvířat a bude tedy zaměřena především na zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů. V rámci šesté kapitole bude hodnocena aktuální právní úprava na úrovni trestního práva, především tedy jednotlivé skutkové podstaty trestných činů v zákoně č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, související s týráním a jiným nevhodným zacházením se zvířaty. Sedmá, pro účely této práce nejvýznamnější, kapitola se bude zabývat hodnocením již zmiňované novely v oblasti ochrany zvířat, ke které došlo přijetím zákona č. 114/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. V této kapitole budou podrobně analyzovány konkrétní změny, které tato novela přinesla, následované jejich zhodnocením. V dalších kapitolách budou potom představeny druhy trestů, které lze za páchaní trestné činnosti na zvířatech uložit (podpořeny statistickými daty), uvedeny úvahy *de lege ferenda*, a v závěrečné kapitole porovnána česká právní úprava v oblasti ochrany zvířat s některými zahraničními úpravami, konkrétně právní úpravou Itálie, Velké Británie a Rakouska. Pokusit se určit, na jaké úrovni se nachází česká legislativa na úseku ochrany zvířat proti týrání v porovnání s dalšími vyspělými evropskými státy, jejichž legislativa je na vysoké úrovni a prostřednictvím které bude poukázáno na různé přístupy při zajišťování ochrany zvířat proti týrání, je dalším, pro účely této práce podpůrným, cílem, kterého má být v této práci dosaženo.

1 ZÁKLADNÍ POJMY

Ještě před úvahami nad konkrétní problematikou v oblasti týrání a jiného nevhodného zacházení se zvířaty je nutné vymezit některé základní pojmy, které se budou v této diplomové práci vyskytovat a které jsou pro tuto práci klíčové. Zcela zásadní pojem, bez jehož vymezení se v této práci nelze obejít, je pojem zvíře. Ačkoliv se může zdát, že tento pojem na první pohled nevzbuzuje žádné velké dohady, opak je pravdou. Pojem zvíře se historicky vyvíjel a v průběhu staletí a v rámci konkrétních kultur měl různý význam. Ani v současné době však není pojem zvíře zcela jednoznačný, a to ani v rámci českého právního řádu. Jeho vymezení je jednak odlišné v rámci práva veřejného a v rámci práva soukromého, a dále v rámci jejich jednotlivých podoborů, přičemž konkrétní vymezení zvířete se v určitých případech může značně lišit.

Kromě pojmu zvíře, který bude definován v následující podkapitole, je pro účely této práce nutné vymezit pojmy jako týrání zvířat, ochrana zvířat a s ním související Welfare, anebo množírny. Základním vymezením těchto pojmů se budou zabývat následující podkapitoly.

1.1 Zvíře

Jak již bylo uvedeno výše, pojem zvíře není zcela jednoznačný a liší se v rámci práva soukromého a veřejného. Základním právním předpisem práva soukromého je bezpochyby zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**OZ**“), který zároveň v ustanovení § 494 uvádí definici *živého zvířete*. Tato definice je následující: „*Živé zvíře má zvláštní význam a hodnotu již jako smysly nadaný živý tvor. Živé zvíře není věcí a ustanovení o věcech se na živé zvíře použijí obdobně jen v rozsahu, ve kterém to neodporuje jeho povaze.*“² Jak vyplývá z této definice, živé zvíře již není považováno za věc, jak tomu bylo za účinnosti zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**SOZ**“). Dle SOZ bylo zvíře považováno za věc movitou hmotnou a nejdůležitějším pro něj tak byla úprava práva vlastnického. Přijetím OZ tedy došlo k tzv. dereifikaci zvířete,³ což má ve výsledku význam především etický a morální.⁴ Zvíře tak již není objektem práva (přínejmenším ne v tradičním smyslu), ale není ani subjektem práva, jelikož nemá právní

² § 494 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

³ MÜLLEROVÁ, Hana. Zvíře jako předmět právní úpravy veřejného práva a nový občanský zákoník [online]. Vědecký časopis České společnosti pro právo životního prostředí, 2014, s. 17 [cit. 03.03.2022]. Dostupné z: https://www.cspzp.com/dokumenty/casopis/cislo_35.pdf.

⁴ Ibid. s. 18.

osobnost. Zvíře tak i nadále může být předmětem vlastnictví a předmětem závazkových právních vztahů, jelikož podle ustanovení § 494 OZ se ustanovení o věcech na živé zvíře použije obdobně, pokud to neodporuje povaze zvířete.⁵

Pro účely této práce je však stěžejní zakotvení zvířete ve veřejnoprávní úpravě, přičemž tato úprava se může lišit v rámci jednotlivých kategorií veřejného práva. Český právní řád disponuje v současné době pouze jedinou tzv. legální definicí pojmu zvíře, a to konkrétně v zákoně České národní rady č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání (dále jen „ZOZPT“), kde je již v preambuli uvedeno, že zvířata, stejně jako člověk, jsou živými tvory, kteří jsou schopní na různém stupni pociťovat bolest a utrpení, a zasluhují si proto pozornost, péči a ochranu ze strany člověka.⁶ Samotnou definici lze potom nalézt v ustanovení § 3 písm. a) ZOZPT, kde je uvedeno, že: „*pro účely tohoto zákona se rozumí zvířetem každý živý obratlovec, kromě člověka, nikoliv však plod nebo embryo.*“⁷ Jak tedy plyne z této definice, mezi zvířata podle ZOZPT patří všichni živí obratlovci, kromě člověka. Jedinou výjimku lze nalézt v ustanovení § 3 písm. j) bod 2. ZOZPT, podle kterého se pokusným zvířetem rozumí také živý hlavonožec, který je nebo má být použit k pokusům. Fakt, že ZOZPT obsahuje jedinou legální definici dle českého právního řádu způsobuje, že je třeba z ní vycházet i pro účely dalších právních oblastí, neplyne-li z jiné právní úpravy potřeba nadefinovat zvíře odlišným způsobem, čímž by došlo k zúžení nebo naopak k rozšíření tohoto pojmu.⁸

Příkladem odlišné definice je například ta uvedená v zákoně č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (dále jen „VetZ“). Přestože neobsahuje obecnou definici zvířete, je zde v ustanovení § 3 odst. 1 písm. c) vymezen pojem hospodářská zvířata, jenž tvoří podkategorii zvířat. Hospodářskými zvířaty se tak dle VetZ rozumí: „*zvířata využívaná převážně k chovu, výkrmu, práci a jiným hospodářským účelům, zejména skot, prasata, ovce, kozy, koně, osli a jejich kříženci, drůbež, běžci, králíci, kožešinová zvířata, zvěř ve farmovém chovu, ryby a jiní vodní živočichové, včely, včelstva a hmyz určený k lidské spotřebě nebo k výrobě zpracované živočišné bílkoviny.*“⁹ V porovnání s definicí zvířete podle ZOZPT může tato definice působit obsírněji, jelikož kromě obratlovců

⁵ § 494 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

⁶ Preambule zák. České národní rady č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání.

⁷ § 3 písm. a) zák. České národní rady č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání.

⁸ MÜLLEROVÁ, Hana, STEJSKAL, Vojtěch. *Ochrana zvířat v právu*. Praha: Academia, 2013, s. 311.

⁹ § 3 odst. 1 písm. c) zák. č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů.

zahrnuje taktéž některé bezobratlé, a to konkrétně včely a hmyz určený k lidské spotřebě nebo k výrobě zpracované živočišné bílkoviny.¹⁰ Z povahy zákona je však možné dovodit, že ve většině případů bude ve vztahu k bezobratlým uplatňován pouze výjimečně, což ostatně vyplývá i z ustanovení § 1 a 2 VetZ, jenž stanovují požadavky na chov a zdraví zvířat a na živočišné produkty.¹¹ Zahrnovat některé bezobratlé mezi hospodářská zvířata by tak šlo proti smyslu zákona. Podobně jsou založeny i další zákony, jako třeba zákon č. 154/2000 Sb., plemenářský zákon, zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství nebo třeba zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství.

Kromě hospodářských zvířat patří mezi základní kategorie zvířat dle ZOZPT zvířata v zájmovém chovu, zvířata volně žijící a zvířata pokusná.¹² Zvíře v zájmovém chovu není primárně chováno za hospodářským účelem, ale k zájmové činnosti člověka, nebo sloužící člověku jako společník.¹³ Volně žijícím zvířetem se pro účely tohoto zákona myslí zvíře patřící k druhu, jehož populace se v přírodě udržuje samovolně.¹⁴ Pokusné zvíře je pak živý obratlovec (kromě člověka) nebo hlavonožec, který je nebo má být použit k pokusům.¹⁵

Odlišně je však třeba pracovat se zákony, pro které je klíčový pojem živočich, jelikož tento pojem je širší než pojem zvíře. Za zmínku stojí například zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, zákon č. 162/2003 Sb., o zoologických zahradách, zákon č. 100/2004 Sb., o obchodování s ohroženými druhy (tzv. zákon CITES) nebo zákon č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy. Ve všech těchto a dalších zákonech je ústředním pojmem živočich. V praxi lze hlavní rozdíl mezi pojmy zvíře a živočich spatřovat v tom, že pojem živočich je používán především ve vztahu k ochrany živočišných druhů, kdežto pojem zvíře především ve vztahu k ochraně jednotlivých zvířat a péči o ně.¹⁶ I to je důvodem, proč TZ v ustanovení § 302, 302a a 303 TZ, jenž jsou podrobně rozebrány níže, hovoří o zvířatech a ne o živočiších.

Závěrem je třeba zmínit rozdíl v pozici zvířete živého a mrtvého. Mrtvá zvířata a jejich části se bez dalšího považují za věc a podle toho je s nimi možné i nakládat.¹⁷ Z povahy věci

---

¹⁰ Oproti tomu ZOZPT do pojmu „hospodářská zvířata“ bezobratlé neřadí.

¹¹ MÜLLEROVÁ, Hana, STEJSKAL, Vojtěch. *Ochrana zvířat v právu*. Praha: Academia, 2013, s. 311-312.

¹² § 3 písm. e), j) zák. České národní rady č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání.

¹³ Ibid. § 3 písm. e).

¹⁴ Ibid. § 3 písm. b).

¹⁵ Ibid. § 3 písm. j).

¹⁶ PRCHALOVÁ, Jana. *Právní ochrana zvířat*. Praha: Linde, 2009, s. 16-17.

¹⁷ § 494 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník *a contrario*.

tak nelze uplatňovat ochranu v rámci některých specifických trestných činů, jakými jsou třeba týrání zvířat dle ustanovení § 302 TZ, chov zvířat v nevhodných podmínkách dle ustanovení § 302a TZ či zanedbání péče o zvíře z nedbalosti dle ustanovení § 303 TZ, jelikož tyto se vztahují pouze na zvířata živá. Kromě výše uvedených trestných činů je ochrana živých zvířat zajišťována skrze ustanovení o majetkových trestných činech.¹⁸ Za ty nejčastější je možné považovat krádež dle ustanovení § 205 TZ či poškození cizí věci dle ustanovení § 228 TZ.

1.2 Týrání zvířat

Týrání zvířat samo o sobě není jednoduché definovat. Je to dáno tím, že vnímání tohoto pojmu se značně liší v rámci právních úprav různých právních řádů a do jisté míry i v čase. Rozhodujícím faktorem je tak aktuální vnímání tohoto pojmu ze strany společnosti. Za velmi trefnou lze považovat definici týrání zvířat od Georsege Chapouthiera, který uvádí, že: „*prostým týráním je usmrcení či trýznění určitého zvířete, vykonané vědomě a záměrně, aniž osoba, která je za spáchání těchto činů zodpovědná, dokáže uvést jiné morální alibi nežli absolutní právo člověka nad zvířetem.*“¹⁹ Přestože tato definice velmi trefně poukazuje na smýšlení lidí, kteří týrají zvířata, nejedná se ve vztahu k těmto zvířatům o vyčerpávající definici. Týrání totiž nemusí být pouze vědomé, ale může být i nevědomé. Patří mezi něj nejen přímé působení fyzické bolesti, ale i poškození zdraví a utrpení jiné než tělesné.²⁰ Obecně lze tak říci, že: „*jde o lidskou činnost, kterou je cíleně či nevědomky ubližováno zvířeti, poškozováno jeho zdraví, dochází ke zhoršování jeho životních podmínek, fyziologickému strádání nebo nemožnosti žít plnohodnotný život.*“²¹

K nalezení právní definice dle českého právního řádu je nutné se podívat do ZOZPT, který v ustanovení § 4 odst. 1 uvádí demonstrativní výčet jednání, které lze považovat za týrání. Ustanovení § 4 odst. 1 písm. a) až x) ZOZPT obsahuje 23 konkrétních způsobů týrání zvířat. Příkladem lze uvést nucení zvířete k výkonům, které překračují jeho síly a neodpovídají jeho fyzickému stavu a biologickým schopnostem a prokazatelně překračují jeho síly; omezování výživy zvířete včetně jeho napájení; zacházení se zvířetem či jeho přeprava způsobem, který zvířeti způsobuje bolest nebo utrpení; nebo třeba opuštění zvířete

¹⁸ § 134 zák. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

¹⁹ CHAPOUTHIER, Georges. *Zvířecí práva*. Praha: Triton, 2013 s. 61.

²⁰ MÜLLEROVÁ, Hana, STEJSKAL, Vojtěch. *Ochrana zvířat v právu*. Praha: Academia, 2013, s. 318.

²¹ Týrání zvířat. Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001 [cit. 07.01.2022]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/T%C3%BDr%C3%A1n%C3%AD_zv%C3%AD%C5%99at#cite_note-z%C3%A1kon-1.

s výjimkou zvířete volně žijícího s úmyslem se ho zbavit nebo zvíře vyhnat. V ustanovení § 4 odst. 1 písm. y) ZOZPT lze potom nalézt tzv. zbytkovou klauzuli, podle které se týráním zvířat rozumí taktéž jiné jednání v rozporu s ZOZPT, v jehož důsledku dojde k utrpení zvířete. Nejenže z ustanovení § 4 odst. 1 ZOZPT vyplývá ona demonstrativnost způsobů týrání zvířat, ale zároveň představuje i obecnou definici týrání. Obecně tak, aby se jednalo o týrání, musí být naplněny dva základní znaky. Prvním znakem je jednání (ve formě konání i opomenutí), které ZOZPT zakazuje. Druhým znakem je pak příčinná souvislost mezi jednáním a utrpením, které bylo zvířeti přivozeno.²²

Mohou však nastat situace kdy, i přes splnění těchto základních podmínek, o týrání nepůjde. Jedná se o případy popsané v ustanovení § 4 odst. 2 ZOZPT, tedy o zákroky nebo činnosti spojené s naléhavou potřebou záchrany života zvířat nebo lidí v naléhavých situacích záchranných prací podle zvláštních právních předpisů (takovým právním předpisem je např. zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů), nebo o zákroky nebo činnosti prováděné podle schváleného projektu pokusů.²³

Jelikož TZ neobsahuje definici týrání zvířat a ZOZPT obsahuje pouze demonstrativní výčet toho, co se považuje za týrání, bylo nutné tento pojem definovat judikatorně. Nejvyšší soud tak přišel se svou vlastní definicí, podle které se za týrání zvířete označuje „*určitý způsob zlého nakládání se zvířetem, které mu působí nějaké útrapy a příkoří.*“²⁴ Není přitom rozhodné, zdali je toto nakládání se zvířetem provedeno jednorázově, ve formě opakujícího se jednání, nebo jednáním trvajícím.²⁵ Stejně tak není rozhodné, jestli se ho pachatel dopustil konáním (zbitím psa, hozením psa z velké výšky apod.) nebo opomenutím (ponecháním psa zavřeného v autě ve velkém horku po nepřiměřenou dobu apod.). V případě omisivního jednání však musí být splněn předpoklad tzv. zvláštní povinnosti konat podle ustanovení § 112 TZ.

Nadto lze zmínit ještě pojem *utýrání zvířete*, čímž se dle ustanovení § 3 písm. r) ZOZPT má na mysli: „*přivození smrti zvířete v důsledku bolestivého anebo jinou*

²² MÜLLEROVÁ, Hana, STEJSKAL, Vojtěch. *Ochrana zvířat v právu*. Praha: Academia, 2013, s. 318.

²³ § 4 odst. 2 zák. České národní rady č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání.

²⁴ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 15.02.2017, sp. zn. 3 Tdo 48/2017.

²⁵ COUFALOVÁ, Bronislava. § 302 [Týrání zvířat]. In: ŠČERBA, Filip. *Trestní zákoník: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2020. Beckova edice komentované zákony, s. 2352.

*trýzeň zvířeti působícího jednání člověka, které zvíře přežije, ale které má za následek nutnost jeho utracení pro následky z utrpení, anebo usmrcení zvířete zakázanými metodami“.*²⁶ Jedná se tedy o kvalifikovanější formu týrání, v důsledku kterého zvíře zemře.

Závěrem je třeba dodat, že určení, zdali v konkrétním případě došlo ke spáchání přestupku ve formě týrání zvířete, je věcí odborného posouzení. To dle ustanovení § 24a odst. 3 ZOZPT vypracovává, na žádost orgánu vedoucího dané přestupkové řízení, krajská veterinární správa a je pro tento orgán závazné. Obecní úřad s rozšířenou působností tak v případě projednávání přestupku souvisejícího s potenciálním týráním zvířat není kompetentní k posuzování naplnění či nenaplnění jeho znaků.

1.3 Ochrana zvířat

Když se řekne ochrana zvířat, většinu lidí napadne, že se tím má na mysli zamezení jejich týrání. Takové vymezení pojmu ochrana zvířat by však bylo neúplné. Ochrana proti týrání je pouze jednou ze složek ochrany (tzv negativní složka). Druhou složkou je pak zajištění dobrých životních podmínek zvířat neboli *Welfare* (tzv pozitivní složka).

Ochrana zvířat jako taková je nejen odborným, ale i společenským tématem²⁷, které v posledních letech stále více nabývá na významu. Za velmi výstižné lze označit shrnutí J. Webstera, který uvádí, že: „*téma ochrany zvířat je v podstatě otázkou vztahu člověka k jiným živočišným druhům v rámci společného obývání planety, nebo úžeji, otázkou hájení zájmu zvířat proti lidskému ovlivňování jejich života, nabývá-li negativní nebo nežádoucí podobu.*“²⁸ Na základě tohoto vymezení se tak dá říct, že cílem ochrany zvířat je jejich ochrana před negativními vlivy ze strany člověka. Konkrétně před jejich týráním, poškozováním jejich zdraví a jejich bezdůvodným usmrcením.²⁹

Co se týče institucionálního zajištění ochrany zvířat proti týrání v České republice, tak vrcholným orgánem je Ministerstvo zemědělství a Ústřední komise pro ochranu zvířat jakožto poradní orgán ministra zemědělství. Nejdůležitějším správním úřadem je však Státní veterinární správa zřízená na základě VetZ, které náleží provádění dozoru nad dodržováním povinností vyplývajících ze ZOZPT a dalších souvisejících zákonů. Dílčí úkoly potom náleží

²⁶ § 3 písm. r) zák. České národní rady č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání.

²⁷ Portál Státní veterinární správy [online], www.svscr.cz [cit. 25.03.2022]. Dostupné z: <https://www.svscr.cz/zdravizvirat/ochrana-pohody-zvirat-welfare/>.

²⁸ WEBSTER, John. *Welfare – životní pohoda zvířat aneb střízlivé kázání o ráji*. Praha: Nadace na ochranu zvířat, 1999, s. 5.

²⁹ § 1 zák. České národní rady č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání.

Ústřední veterinární správě Státní veterinární správy a krajským veterinárním správám (v Praze Městská veterinární správa v Praze). Správní řízení o deliktech na úseku ochrany zvířat vedou, až na výjimky, Obecní úřady obcí s rozšířenou působností.

Welfare neboli pohoda zvířat, je o dost mladší disciplínou než regulace ochrany zvířat proti týrání. Jedná se o určitý vyvážený stav, kdy je zvíře schopno přirozeně se vyrovnat svými vlastními silami s působením životního prostředí, vyhnout se přitom strádání, zachovat si zdraví, schopnost rozmnožování a plnou životaschopnost.³⁰ O Welfare zvířat se začalo mluvit nejprve v reakci na špatné životní podmínky zvířat ve velkochovech, díky čemuž se tento pojem dostal do povědomí lidí. Obecně klade velký důraz na prožívání života v určité kvalitě individuálně určeným zvířetem, a to jak fyzicky, tak i duševně.³¹ Jeho cílem je tak pro zvířata zajistit příznivé životní podmínky. Je tedy zřejmé, že se o Welfare hovoří nejvíce v souvislosti se zvířaty žijícími v lidské péči. Člověk by se tak měl snažit o zajištění co možná nejpříznivějších podmínek pro vytvoření pohody zvířat, přestože dosáhnout ideálu požadovaného zvířetem je nereálné.³² Určitý ideální stav není ani objektivně zjistitelný a ideály pohody zvířat tak závisí na vnímání každého člověka.

Přestože existují mnoho způsobů, jak pohodu zvířat posuzovat, za nejčastěji používaný bývá označován systém známý jako „*pět svobod*“ stanovený Britskou radou pro welfare zvířat.³³ Podle tohoto systému jsou základními předpoklad pohody zvířat:

1. odstranění hladu, žízně a podvýživy,
2. Odstranění nepohodlí,
3. Odstranění příčin vzniku bolesti a nemoci, a
4. Možnost projevu normálního chování
5. Odstranění strachu a deprese.³⁴

---

³⁰ BROOM, Donald M. The scientific assessment of animal welfare. Applied Animal Behaviour Science [online]. 1988, 20(1-2), 5-19 [cit. 25.03.2022]. ISSN 0168-1591. Dostupné z: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/0168159188901220>.

³¹ HEMSWORTH Paul H. et al. Scientific assessment of animal welfare [online]. New Zealand Veterinary Journal, 63(1), 24–30, 2015 [cit. 25.03.2022]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/266264458_Scientific_Assessment_Of_Animal_Welfare.

³² MÜLLEROVÁ, Hana, ČERNÝ, David, DOLEŽAL, Adam. Kapitoly o právech zvířat: "my a oni" z pohledu filosofie, etiky, biologie a práva. Praha: Academia, 2016, s. 639.

³³ Farm Animal Welfare Council (FAWC).

³⁴ WEBSTER, John. Welfare – životní pohoda zvířat aneb střízlivé kázání o ráji. Praha: Nadace na ochranu zvířat, 1999, s. 11.

Vytváření optimálního prostředí pro zvířata je důležitým předpokladem pro jejich pocit pohody³⁵, a přestože k úplnému naplnění všech předpokladů popsaných výše dojít nelze a často mohou být i vzájemně neslučitelné (např. v případě třetího a pátého předpokladu), mělo by být cílem člověka snažit se minimálně o nalezení určitého kompromisu mezi nimi.

1.4 **Množírny**

Přestože se o tzv. množírnách mluví již poměrně dlouho, až donedávna tento pojem nebyl v českém právním řádu definován. To se změnilo až dne 13.11.2020, kdy byl přijat zákon č. 501/2020 Sb., kterým došlo k novelizaci ZOZPT a k zakomponování tohoto pojmu do ustanovení § 7a tohoto zákona, a to s účinností k 1.2.2021. V něm je množírna definována jako „zařízení, včetně bytu, ve kterém jsou chováni a rozmnožováni psi nebo kočky v nevhodných podmínkách, které způsobují jejich utrpení, a ve větším počtu, který jim neumožňuje uspokojovat jejich fyziologické, biologické nebo etologické potřeby, a to i v případě, že hlavním cílem činnosti chovatele není rozmnožování zvířat nebo dosažení zisku.“³⁶

V souvislosti s množírnami je taktéž nutné zmínit vyhlášku č. 384/2021 Sb., o ochraně psů a koček při chovu za účelem rozmnožování ze dne 18.10.2021 s účinností od 1.11.2021. Ta, jakožto prováděcí předpis ministerstva zemědělství k § 7a odst. 9 ZOZPT, který nahradil předchozí vyhlášku č. 21/2013 Sb., o stanovení podmínek při chovu psů a koček, podrobně upravuje podmínky při chovu za účelem rozmnožování psů nebo koček, požadavky na minimální velikost prostor při rozmnožování psů nebo koček, požadavky na provádění inseminace a další nezbytnosti k zajištění vhodných podmínek k zamezení činnosti množíren a jiných závadných chovů psů a koček, při nichž nejsou dodržovány ani základní chovatelské standardy a fyziologické a biologické potřeby zvířat. Dosavadní právní stav byl předmětem časté kritiky veřejnosti zejména v souvislosti s medializovanou problematikou množíren psů, tudíž byla tato dílčí úprava nezbytná.³⁷

---

³⁵ STEJSKAL, Vojtěch a Martin LESKOVJAN. Člověk a zvíře - v zajetí či v péči?: aktuální právní a věcné otázky nakládání se zvířaty. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta v nakl. Vodnář, 2010, s.39.

³⁶ § 7a odst. 1 zák. České národní rady č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání.

³⁷ GLOGAR, Martin. Vyhláška o ochraně psů a koček při chovu za účelem rozmnožování. [online]. www.pravniprostor.cz [cit. 07.02.2022]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/zmeny-v-legislative/vyslo-ve-sbirce-zakonu/vyhlaska-o-ochrane-psu-kocek-pri-chovu-za-ucelem-rozmnozovani>.

Pro účely této práce je však zcela zásadní, že v souvislosti s množirami došlo k vývoji i v rámci trestního práva. Konkrétně se tak stalo přijetím zákona č. 114/2020 Sb. kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony (dále jen „**Novela TZ**“), kterým byla do TZ mj. pod § 302a začleněna nová skutková podstata Chov zvířat v nevhodných podmínkách.³⁸ Jak je navíc uvedeno v důvodové zprávě k této Novele TZ, „*účelem zakotvení nové skutkové podstaty je postihnout na úrovni trestního práva případy nepromyšlené a nezodpovědné produkce štěňat, koťat a jiných mláďat, jejich držení ve zcela nevyhovujících podmínkách, nerespektování elementárních zásad pro jejich odběr od matek a nedostatečnou následnou péči o ně a jejich matky*“.³⁹ Podrobně bude tato nová skutková podstata rozebrána v následujících kapitolách.

---

³⁸ § 302a zák. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

³⁹ Důvodová zpráva k zákonu č. 114/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony [online], www.psp.cz [cit. 28.03.2022]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=135975>.

2 HISTORIE PRÁVNÍ ÚPRAVY NA ÚSEKU OCHRANY ZVÍŘAT VE SVĚTĚ

Vztah mezi člověkem a zvířetem, stejně jako jeho potupná domestikace, péče o něj a jeho ochrana, historicky prošli určitým vývojem, jehož výsledkem je současné moderní pojetí zvířete jako tvora, pro kterého by měl člověk zajišťovat určitý životní standard, nebo se to tak alespoň jeví. Thomas Kelch však v jedné ze svých rozsáhlých statí pojednávající o vývoji zvířecích práv uvádí zajímavou myšlenku, podle které vztah člověka a zvířete v posledních 4.000 letech neprošel žádnou výraznější změnou.⁴⁰ Přestože by tato premisa mohla být považována za až příliš odvážnou, nemusí tomu tak být. Kelch totiž tímto svým výrokem míří především na slabé postavení zvířat v právu a jejich zneužívání, což je patrné z jeho výroku: „*Lidé užívají, zneužívají a mučí zvířata ve stejné míře, jak činili po celou svou historii.*“⁴¹ Poukazuje přitom na využívání zvířat v zemědělství (živočišná produkce), k pobavení lidí (cirkusy, zoologické zahrady atd.), jako nástroje a technologické prostředky (např. oděvnictví, obuvnictví), nebo k náboženským účelům (rituální porážky).⁴² Vzhledem k tomu, že se k těmto účelům (i když třeba bez konkrétní právní regulace) zvířata používají již tisíce let, lze se do určité míry s výrokem Kelcha ztotožnit.

Mezi nejstarší prameny, kde je alespoň určitá zmínka o zvířeti, patří zákoník vladaře Urnammua z Uru z 21. stol. př. n. l., který ve svém textu zmiňuje dozorce dobytka.⁴³ Za zmínku dále stojí zákony Lipit-Ištarovy z 20. stol. př. n. l., upravující pravidla pro náhradu škody způsobené na domácím zvířeti osobou odlišnou od vlastníka.⁴⁴ Z 19–18. stol. př. n. l. pak pochází zákony z Ešnunny upravující mj. odpovědnost za poranění člověka nebo zvířete zvířetem.⁴⁵ Za povšimnutí stojí taktéž to, že zákony z Ešnunny již určitým způsobem rozlišovali mezi vědomou a nevědomou nedbalostí, což poukazuje na již tehdejší vyspělost. Pokud například vlastník psa věděl o jeho sklonech k agresivitě a tento pes usmrtil člověka, byl jeho vlastník povinen k náhradě v penězích (pokud o jeho sklonech nevěděl, k náhradě povinen nebyl).⁴⁶ Často bývá porovnáván s Chammurapiho zákoníkem z 18. stol. př. n. l.,

---

⁴⁰ KELCH, Thomas G. A Short History of (Mostly) Western Animal Law: Part I. *Animal Law Review*. 2012, Vol. 19, Is. 1., s. 25. [cit. 28.03.2022] Dostupné z: https://www.animallaw.info/sites/default/files/lralvol19_1_23.pdf.

⁴¹ Ibid.

⁴² Ibid.

⁴³ MÜLLEROVÁ, Hana, ČERNÝ, David, DOLEŽAL, Adam. Kapitoly o právech zvířat: "my a oni" z pohledu filosofie, etiky, biologie a práva. Praha: Academia, 2016, s. 316.

⁴⁴ MÜLLEROVÁ, Hana, STEJSKAL, Vojtěch. Ochrana zvířat v právu. Praha: Academia, 2013, s. 96.

⁴⁵ Ibid. s. 96.

⁴⁶ Ibid. s. 96.

který taktéž obsahuje pravidla upravující náhradu škody způsobenou zvířetem na zvířeti.⁴⁷ Posledním starověkým předpisem, který je nezbytné zmínit, jsou antické Zákony dvanácti desek z 5 stol. př. n. l., pojednávající o zvířeti především jako o předmětu vlastnictví.⁴⁸ Největší úctě se však zvířatům dostávalo ve starověkém Egyptě, kde byla některá zvířata uctívána a jejich usmrcení se trestalo až smrtí (chráněno však primárně nebylo zvíře, ale symbol božské kvality, kterou zvíře představovalo).⁴⁹

V období středověku bylo i nadále zvíře považováno především za předmět vlastnictví, tedy věc, a podle toho s ním bylo i zacházeno. Domestikovaná zvířata sloužila především k obživě, jako zdroj materiálů nebo k potěšení, kdežto divoká zvířata byla určena především k lovu.⁵⁰ Přestože ve středověku došlo k jistému kvalitativnímu ústupu od propracovanosti právního systému, jakým byl třeba ten římský, lze zmínit alespoň Lex Gundobada nebo Franský salický zákoník (Lex Salica), které upravovaly pravidla pro náhradu škody způsobenou zvířetem (formou finanční náhrady nebo odevzdání zvířete, které škodu způsobilo) a dále odpovědnost za jednání, kterým došlo ke způsobení újmy zvířeti nebo jeho odcizení (zpravidla formou finanční náhrady).⁵¹ Za vypíchnutí stojí určitě i soudní procesy se zvířaty, které probíhaly od 9. století a symbolizují různé pohledy na systém trestání ve středověku.⁵² Jejich podstatou bylo projednání protiprávního činu spáchaného zvířetem za účasti tohoto zvířete, přičemž samotné řízení se až nápadně podobalo běžnému soudnímu procesu s obžalovanými lidmi (což mohlo někdy působit až tragikomicky).⁵³ Jejich

---

⁴⁷ MÜLLEROVÁ, Hana, ČERNÝ, David, DOLEŽAL, Adam. Kapitoly o právech zvířat: "my a oni" z pohledu filosofie, etiky, biologie a práva. Praha: Academia, 2016, s. 317.

⁴⁸ MÜLLEROVÁ, Hana, STEJSKAL, Vojtěch. Ochrana zvířat v právu. Praha: Academia, 2013, s. 97.

⁴⁹ ČERNÝ, David a kol. Práva zvířat: filozoficko-právní perspektiva [online]. 1. vydání. Praha: Středisko společných činností AV ČR, v.v.i., pro kancelář Akademie věd ČR, 2016 [cit. 28.03.2022], s. 29. Dostupné z: <https://www.academia.cz/uploads/media/preview/0001/04/f8c8d2f6ce5be7036f6e9ff68d22ced41083451b.pdf>.

⁵⁰ MÜLLEROVÁ, Hana, ČERNÝ, David, DOLEŽAL, Adam. Kapitoly o právech zvířat: "my a oni" z pohledu filosofie, etiky, biologie a práva. Praha: Academia, 2016, s. 355.

⁵¹ ČERNÝ, David a kol. Práva zvířat: filozoficko-právní perspektiva [online]. 1. vydání. Praha: Středisko společných činností AV ČR, v.v.i., pro kancelář Akademie věd ČR, 2016 [cit. 28.03.2022], s. 34. Dostupné z: <https://www.academia.cz/uploads/media/preview/0001/04/f8c8d2f6ce5be7036f6e9ff68d22ced41083451b.pdf>.

⁵² BEIRNES, Piers. The Law is an Ass: Reading E.P. Evans' The Medieval Prosecution and Capital Punishment of Animals. Society & Animals [online]. 1994, [cit. 28.03.2022] 2(1), s. 27. Dostupné z: <https://www.animalsandsociety.org/wp-content/uploads/2015/10/beirnes.pdf>

⁵³ MÜLLEROVÁ, Hana, ČERNÝ, David, DOLEŽAL, Adam. Kapitoly o právech zvířat: "my a oni" z pohledu filosofie, etiky, biologie a práva. Praha: Academia, 2016, s. 370.

výsledkem bylo v případě prokázání viny odsouzení k trestu smrti spočívající v různých typech popravky zvířat (těm zpravidla předcházelo vězení).⁵⁴

Za první novověký zákon z oblasti ochrany zvířat bývá považován zákon vydaný v roce 1502 v Osmanské říši panovníkem Bayezidou II., stanovující podmínky péče a nakládání s koňmi, osli a dalšími pracovními zvířaty.⁵⁵ Prvním zákonem, který skutečně kriminalizoval týrání zvířat (ve formě přivazování pracovních zvířat za ocas) byl však zřejmě až *zákon proti zapřahování do pluhu za ocas* vydaný v Irsku v roce 1635.⁵⁶ I přes tento počáteční posun ve vztahu člověka a zvířete bývá toto období považováno ve vztahu k ochraně zvířat za období temna.⁵⁷ Důvodem, proč tomu tak bylo, je především tehdejší vnímání zvířat jakožto nemyslicích bytostí, podle čehož s nimi bylo i zacházeno. Zvířata byla často zneužívána ke zvířecím zápasům, na které lidé vsázeli, docházelo k tzv. kamenování králíků, štvanicí na medvědy a býky nebo tzv. hodů na kohouta (házení nejrůznějších předmětů na kohouta, dokud nezemřel).⁵⁸ To bylo následně utvrzeno v období osvícenství teorií Reného Descarta, který považoval zvířata pouze za stroje, tedy nemyslicí bytosti, které nejsou schopna ani trpět.

Určitý průlom znamenalo přijetí *Body of Libertas*, massachusettského zákona z roku 1641, který jako jeden z prvních zákonů byl určen výlučně k ochraně zvířat před lidmi. Největší obrat ve vnímání zvířete však přišel až v 19. století, a to především ve Velké Británii. Doposud silně převládal antropocentrismus, od jehož koncepce však bylo postupně upouštěno, a to především díky myšlenkám reformátora Jeremy Benthama a jeho učení utilitarismu, podle kterých i zvíře mohlo být subjektem možného utrpení.⁵⁹ Změna ve vnímání zvířat bývá často považována za reakci na výše popsané zneužívání zvířat, ke kterému běžně

---

⁵⁴ ČERNÝ, David a kol. Práva zvířat: filozoficko-právní perspektiva [online]. 1. vydání. Praha: Středisko společných činností AV ČR, v.v.i., pro kancelář Akademie věd ČR, 2016 [cit. 28.03.2022], s. 34–35. Dostupné z: <https://www.academia.cz/uploads/media/preview/0001/04/f8c8d2f6ce5be7036f6e9ff68d22ced41083451b.pdf>.

⁵⁵ KOMÁREK, S. Ochlupeň bližní. Zvířata v kulturních kontextech. Praha: Academia, 2011, s. 88–89.

⁵⁶ MÜLLEROVÁ, Hana, STEJSKAL, Vojtěch. Ochrana zvířat v právu. Praha: Academia, 2013, s. 97.

⁵⁷ MÜLLEROVÁ, Hana, ČERNÝ, David, DOLEŽAL, Adam. Kapitoly o právech zvířat: "my a oni" z pohledu filosofie, etiky, biologie a práva. Praha: Academia, 2016, s. 391–392.

⁵⁸ ČERNÝ, David a kol. Práva zvířat: filozoficko-právní perspektiva [online]. 1. vydání. Praha: Středisko společných činností AV ČR, v.v.i., pro kancelář Akademie věd ČR, 2016 [cit. 28.03.2022], s. 36. Dostupné z: <https://www.academia.cz/uploads/media/preview/0001/04/f8c8d2f6ce5be7036f6e9ff68d22ced41083451b.pdf>.

⁵⁹ MÜLLEROVÁ, Hana, ČERNÝ, David, DOLEŽAL, Adam. Kapitoly o právech zvířat: "my a oni" z pohledu filosofie, etiky, biologie a práva. Praha: Academia, 2016, s. 393.

docházelo. Přes počáteční neúspěšné návrhy zákonů na ochranu zvířat (např. návrh zákona o dráždění býků z roku 1800) nakonec v roce 1822 ve Velké Británii došlo k přijetí zákona o zacházení s koňmi a skotem (*Martin's act* podle jména svého navrhovatele), který bývá považován za první legislativní úspěch v oblasti Welfare zvířat.⁶⁰ Pozadu však nezůstávaly ani Spojené státy americké, kde byl v roce 1821 ve státě Maine přijat zákon proti týrání zvířat, a další státy ho následovaly. Výrazný rozvoj v oblasti ochrany zvířat znamenalo také založení první společnosti na ochranu zvířat před týráním (ASPCA) v roce 1866, která mj. sepsala tzv. Deklaraci zvířecích práv.⁶¹ Za zmínku pak stojí ještě Antivivisekční zákon z roku 1876 přijatý ve Velké Británii, který zakazoval některé experimenty na zvířatech a může tak být v této oblasti označen za průlomový.⁶² Určitým paradoxem je, že velký příspěvek pro oblast ochrany zvířat učinilo nacistické Německo. V roce 1933 byl v Německu přijat zákon na ochranu zvířat, následovaný zákonem z roku 1938, který katalog zvířecích práv ještě rozšířil.⁶³ Kromě týrání byly, až na výjimky, zakázány i experimenty na zvířatech způsobující zvířatům bolest.⁶⁴ Po 2. Světové válce, a především pak v 70. letech 20. století, pak docházelo celosvětově k rozvoji Welfare a také k rozvoji nové myšlenky, zdali by neměl být zvířeti přiznán nový legální status, který by více reflektoval základní zvířecí práva, a postupně tak došlo ke změně jeho postavení tak, jak tomu je v dnešní době (k současnému pojetí zvířete viz kapitola 1.1 této práce).⁶⁵

---

⁶⁰ Ibid., 393-396.

⁶¹ ČERNÝ, David a kol. Práva zvířat: filozoficko-právní perspektiva. 1. vydání. Praha: Středisko společných činností AV ČR, v.v.i., pro kancelář Akademie věd ČR, 2016, [online], www.academia.cz [cit. 28.03.2022], s. 40. Dostupné z: <https://www.academia.cz/uploads/media/preview/0001/04/f8c8d2f6ce5be7036f6e9ff68d22ced41083451b.pdf>.

⁶² Ibid. s. 40.

⁶³ MÜLLEROVÁ, Hana, ČERNÝ, David, DOLEŽAL, Adam. Kapitoly o právech zvířat: "my a oni" z pohledu filosofie, etiky, biologie a práva. Praha: Academia, 2016, s. 398.

⁶⁴ Ibid. s. 398.

⁶⁵ Ibid. s. 399-400.

3 HISTORIE PRÁVNÍ ÚPRAVY NA ÚSEKU OCHRANY ZVÍŘAT V ČR

Přestože byl vývoj v oblasti ochrany zvířat na našem území pozvolnější, než například ve Velké Británii nebo Spojených státech amerických, nejedná se o výdobytek až posledních let. Již v období do roku 1855 bylo možné v některých pramenech nalézt zmínky o zvířatech, přestože otázky týkající se zvířat neměly svou vlastní právní úpravu. Právní úprava se na zvíře zaměřovala především z pohledu vlastnického práva, jelikož zvířata byla považována za věc v právním slova smyslu.⁶⁶ S tím také souvisela daleko podrobnější právní úprava myslivosti, pytláctví a tzv. škodné, a dále pravidla pro chov dobytka nebo předpisy zabývající se náhradou škody způsobenou zvířetem nebo na zvířeti.⁶⁷ V roce 1855 byl přijat první zákon zacílený čistě na ochranu zvířat proti týrání. Tím bylo nařízení č. 31/1855 říšského zákoníku⁶⁸, kterým bylo postihováno týrání zvířat spáchané veřejně vyvolávající pohoršení, a následné prováděcí předpisy tohoto nařízení. Trestem mohla být pořádková pokuta od jednoho do sta zlatých anebo zadržení na 6 hodin až 14 dní.⁶⁹ V období první republiky v Československu i přes značné snahy (např. návrhem zákona na ochranu zvířat z roku 1935) nedošlo k přijetí konkrétního zákona na ochranu zvířat a ke změně právní úpravy tak došlo až v období protektorátu v roce 1939, kdy bylo přijato vládní nařízení o ochraně zvířat proti týrání. Toto nařízení rozlišovalo několik forem týrání (používání postrojů, které zvířeti působí zbytečnou bolest, způsobení zbytečného utrpení zvířeti při jeho usmrcování, surové nakládání se zvířetem atd.), zakazovalo je a stanovovalo za něj možné tresty.⁷⁰ V období socialistické republiky, tedy od roku 1948, až do roku 1992 byl kladen důraz především na výkonost zemědělství a s tím související živočišnou výrobu, což se promítalo i v tehdejší právní úpravě ve vztahu ke zvířatům. Nebylo tedy navázáno na poměrně kvalitně propracovanou právní úpravu ochrany zvířat z období 1. československé republiky a otázky související s ochranou zvířat byly fakticky upozaděny.⁷¹ Za povšimnutí stojí i skutečnost, že až do roku 1991 nebylo týrání zvířat trestným činem. Ke změně tedy došlo až v roce 1991 novelou trestního

---

⁶⁶ MÜLLEROVÁ, Hana, STEJSKAL, Vojtěch. Ochrana zvířat v právu. Praha: Academia, 2013, s. 271.

⁶⁷ Ibid. s. 273–283.

⁶⁸ Nařízení č. 31/1855 říšského zákoníku [online], www.alex.onb.ac.at [cit. 28.03.2022]. Dostupné z: <https://alex.onb.ac.at/cgi-content/alex?aid=rgb&datum=18550004&seite=00000295>

⁶⁹ MÜLLEROVÁ, Hana, STEJSKAL, Vojtěch. Ochrana zvířat v právu. Praha: Academia, 2013, s. 285.

⁷⁰ ČERNÝ, David a kol. Práva zvířat: filozoficko-právní perspektiva [online]. 1. vydání. Praha: Středisko společných činností AV ČR, v.v.i., pro kancelář Akademie věd ČR, 2016 [online], www.academia.cz [cit. 28.03.2022], s. 45. Dostupné z: <https://www.academia.cz/uploads/media/preview/0001/04/f8c8d2f6ce5be7036f6e9ff68d22ced41083451b.pdf>.

⁷¹ MÜLLEROVÁ, Hana, STEJSKAL, Vojtěch. Ochrana zvířat v právu. Praha: Academia, 2013, s. 293.

zákoníku z roku 1961, s účinností od 1.1.1992 (do té doby se jednalo pouze o přešupek podle veterinárního zákona z roku 1987). Počátek moderní právní úpravy však představovalo až přijetí zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týřání, který je, přestože byl několikrát novelizován, v platnosti i v současnosti, a je považován za základní právní předpis v oblasti ochrany zvířat proti týřání (viz kapitola 1.2 této práce). Za určitý milník lze považovat také přijetí OZ, kterým došlo k tzv. dereifikaci zvířete.⁷² Zvíře tak již v objektivním slova smyslu není považováno za věc, avšak stále nemá právní osobnost. Zvíře tak i nadále může být předmětem vlastnictví a předmětem závazkových právních vztahů (podrobněji viz kapitola 1.1 této práce).

---

⁷² MÜLLEROVÁ, Hana. Zvíře jako předmět právní úpravy veřejného práva a nový občanský zákoník [online]. Vědecký časopis České společnosti pro právo životního prostředí, 2014, s. 17 [cit. 03.03.2022]. Dostupné z: https://www.cspzp.com/dokumenty/casopis/cislo_35.pdf.

4 NADNÁRODNÍ PRÁVNÍ ÚPRAVA V OBLASTI OCHRANY ZVÍŘAT

4.1 Mezinárodní úprava

Základ mezinárodního práva obecně tvoří pro členské státy závazné mezinárodní úmluvy a není tomu jinak ani v oblasti ochrany zvířat. Doposud se však nepodařilo přijmout celosvětovou úmluvu na ochranu zvířat proti týrání. Jádro mezinárodní úpravy tak tvoří úmluvy na regionální či lokální úrovni, a to především u ekonomicky vyspělých států (zejména evropských v rámci Rady Evropy). Problémem však zůstává poměrně nízká až nulová kontrolovatelnost a vynutitelnost těchto závazků.⁷³ Přestože se nejedná o pramen mezinárodního práva, má poměrně velký morální význam Všeobecná deklarace práv zvířat, přijatá v roce 1978 Národní radou na ochranu zvířat a vyhlášená v sídle UNESCO v Paříži.⁷⁴ Z pohledu Welfare je pak nezbytné zmínit mezinárodní konferenci o welfare zvířat, která se konala v roce 2003 ve Filipínské Manile a které se zúčastnilo 21 států včetně České republiky a více než 300 organizací na ochranu zvířat.⁷⁵ Výsledkem této konference bylo schválení Deklarace o životní pohodě zvířat (*Declaration on Animal Welfare*) založené na pěti svobodách, a zacílené na zvýšení povědomí o této problematice a zlepšení podmínek v níž jsou zvířata chována.⁷⁶ Ani tato deklarace však není z pohledu mezinárodního práva právně závazná.

4.2 Úprava na úrovni Rady Evropy

Výše bylo již zmíněno, že k uzavírání mezinárodních regionálních dohod v oblasti ochrany zvířat docházelo ve velké míře v rámci Rady Evropy, přičemž tyto dohody měly následně značný vliv i na pozdější unijní úpravu, když je Evropská unie fakticky implementovala do svých sekundárních právních norem. Z těch nejvýznamnějších je nutné zmínit alespoň následující dohody:

1. Evropská dohoda o ochraně zvířat při mezinárodní přepravě;
2. Evropská dohoda o ochraně zvířat chovaných pro hospodářské účely;
3. Evropská dohoda o ochraně jatečných zvířat;

---

⁷³ Ibid. s. 153.

⁷⁴ CHAPOUTHIER, Georges. Zvířecí práva. Praha: Triton, 2013, s. 34-35.

⁷⁵ MÜLLEROVÁ, Hana, STEJSKAL, Vojtěch. Ochrana zvířat v právu. Praha: Academia, 2013, s. 154.

⁷⁶ STEJSKAL, Vojtěch. Úvod do právní úpravy ochrany přírody a péče o biologickou rozmanitost. Praha: Linde, 2006, s. 223.

4. Evropská dohoda o ochraně obratlovců používaných pro pokusné a jiné vědecké účely; a
5. Evropská dohoda o ochraně zvířat v zájmovém chovu.

Dodržování těchto dohod a jednání v souladu s nimi sice, jak již bylo zmiňováno, není fakticky vynutitelné, avšak jsou významné z hlediska jejich obsahu, který tvoří určité vodítko pro implementaci v nich uvedených pravidel do právních norem Evropské Unie, které již vynutitelné jsou.

4.3 Úprava na úrovni Evropské Unie

V rámci právní úpravy na úrovni Evropské Unie je ochrana zvířat zajišťována jak v rámci primárního práva, tak i v rámci práva sekundárního. Stále silnější význam má i judikatura Soudního dvora EU, a to především v souvislosti s řešením předběžných otázek k výkladu práva Evropské Unie.

První zmínku o ochraně zvířat bylo možné nalézt v roce 1962, kdy byla do Římské smlouvy zakotvena kromě jiného rybářská politika regulující produkci, zpracování a prodej ryb. Ochrana zvířat tak v počátcích formování Evropské Unie přílišná pozornost věnována nebyla. Určitý stupeň ochrany byl zvířatům přiznán až v roce 1987 Jednotným evropským aktem, kterým byla zakotvena společná politika životního prostředí a položen základ pro přijímání sekundárních právních předpisů mj. v oblasti volně žijících živočichů.⁷⁷ Co se týče zvířat v lidské péči, tak o snaze vedoucí k jejich ochraně svědčí snad pouze Protokol o ochraně a dobrých životních podmínkách zvířete z roku 1999, připojený ke Smlouvě o založení Evropského Společenství. Tek kladl důraz na dobré životní podmínky zvířat, přestože jeho normativní význam nebyl příliš vysoký.⁷⁸ Posun přišel až v roce 2006 přijetím tzv. *Akčního plánu v oblasti dobrých životních podmínek a ochrany zvířat 2006–2010*. Již z názvu je patrné, že byl zaměřen na Welfare zvířat a jeho vývoj v následujících letech.⁷⁹

Za základ primárního práva Evropské unie bývá označována Smlouva o fungování Evropské unie (SFEU), která se částečně zabývá i ochranou zvířat. Konkrétně se jedná o čl. 13, týkající se zajištění dobrých životních podmínek zvířat jako vnímajících bytostí, a dále o Hlavu III., *Zemědělství a rybolov*, zabývající se společným zemědělským trhem, který

---

⁷⁷ Ibid. s. 164.

⁷⁸ Ibid. s. 165.

⁷⁹ PRCHALOVÁ, Jana. Právní ochrana zvířat. Praha: Linde, 2009, s. 33.

zajišťuje volný pohyb produktů v rámci Evropské Unie za dodržování cílů politiky životního prostředí.⁸⁰

Základem sekundárního práva Evropské Unie jsou nařízení (která jsou pro členské státy přímo závazná a zavazují tedy přímo i fyzické a právnické osoby) a směrnice (ta vyžadují transpozici do právního řádu členského státu). Směrnice byly následně v České republice transponovány do ZOZPT. Mezi základní sekundární prameny na úseku ochrany zvířat tak patří zejména:

1. předpisy z oblasti ochrany zvířat před týráním v rámci přepravy;⁸¹
2. z oblasti jejich využití pro hospodářské účely, pokusné účely či jiné vědecké účely;⁸²
3. pravidla usmrcování zvířat;⁸³ nebo
4. regulace obchodu s částmi těl domácích mazlíčků^{84, 85}.

Jedním z posledních úspěchů na poli ochrany zvířat v rámci Evropské Unie je prosazení zrušení klecového chovu hospodářských zvířat, k čemuž došlo prostřednictvím nástroje *evropské občanské iniciativy* ze strany organizací na ochranu zvířat. Evropská Unie se tak zavázala do konce roku 2023 předložit legislativní návrh k ukončení a definitivnímu zakázání klecového chovu slepic, prasnic, telat, králíků, kachen hus a dalších hospodářských zvířat, do konce roku 2027 postupně ukončit používání klecí pro hospodářská zvířata v celé Evropě, a zavést systémy finanční podpory pro evropské zemědělce při přechodu na

---

⁸⁰ Ibid. s. 168-169.

⁸¹ Nařízení Rady (ES) č. 1255/97 ze dne 25. června 1997 o kritériích Společenství pro místa zastávek a o změně plánu cesty uvedeného v příloze směrnice 91/628/EHS; Nařízení Rady (ES) č. 1040/2003 ze dne 11. června 2003, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 1255/97, pokud jde o použití míst zastávek; nebo Nařízení Rady (ES) č. 1/2005 ze dne 22. prosince 2004 o ochraně zvířat během přepravy a souvisejících činnostech a o změně směrnic 64/432/EHS a 93/119/ES a nařízení Rady (ES) č. 1255/97.

⁸² Směrnice Rady 98/58/ES ze dne 20. července 1998 o ochraně zvířat chovaných pro hospodářské účely; Směrnice Rady 2008/120/ES ze dne 18. prosince 2008, kterou se stanoví minimální požadavky pro ochranu prasat; nebo Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/63/EU ze dne 22. září 2010 o ochraně zvířat používaných pro vědecké účely.

⁸³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 ze dne 29. dubna 2004 o úředních kontrolách za účelem ověření dodržování právních předpisů týkajících se krmiv a potravin a pravidel o zdraví zvířat a dobrých životních podmínkách zvířat; nebo Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1099/2009 ze dne 24. září 2009 o ochraně zvířat při usmrcování.

⁸⁴ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1523/2007 ze dne 11. prosince 2007, kterým se zakazuje uvádět na trh, dovážet do Společenství a vyvážet z něj kočičí a psí kůže a výrobky obsahující tyto kůže.

⁸⁵ MÜLLEROVÁ, Hana, STEJSKAL, Vojtěch. Ochrana zvířat v právu. Praha: Academia, 2013, s. 172.

bezklecový chov.⁸⁶ Jedná se tak o další významný úspěch v zajišťování dobrých životních podmínek zvířat v Evropě.

---

⁸⁶ Konec doby klecové. ciwf.cz [online], www.ciwf.cz [cit. 29.03.2022]. Dostupné z: <https://www.ciwf.cz/nase-kampane/konec-doby-klecove/>.

5 SPRÁVNĚPRÁVNÍ OCHRANA ZVÍŘAT

Přestože tématem této práce je ochrana před týráním a jiným nevhodným zacházením se zvířaty prostředky trestního práva, nelze zapomínat ani na správněprávní ochranu zvířat, která má podle zásady subsidiarity trestní represe vyjádřené v ustanovení § 12 odst. 2 TZ, jakožto jedné ze základních zásad trestního práva hmotného, za cíl postihovat méně závažné případy týrání zvířat. Ochrana zvířat prostředky správního práva tak nastupuje při naplnění skutkové podstaty správního deliktu fyzické, podnikající fyzické nebo právnické osoby. Základním správním pramenem práva v oblasti ochrany zvířat je ZOZPT, který nejenže týrání zvířat zakazuje, demonstrativně vymezuje, co se za něho považuje, nebo uvádí konkrétní pravomoci správních orgánů při ochraně zvířat, ale zároveň i definuje jednotlivé přestupky a uvádí výčet správních trestů, které lze za spáchání přestupku uložit.

Kromě ZOZPT jsou dalšími prameny práva v oblasti ochrany zvířat zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 162/2003 Sb., o podmínkách provozování zoologických zahrad a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, nebo vyhláška č. 207/2004 Sb., o ochraně, chovu a využití pokusných zvířat, ve znění pozdějších předpisů, vyhláška č. 208/2004 Sb., o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat, ve znění pozdějších předpisů, vyhláška č. 382/2004 Sb., o ochraně hospodářských zvířat při porážení, utrácení nebo jiném usmrcování, ve znění pozdějších předpisů, vyhláška č. 4/2009 Sb., o ochraně zvířat při přepravě, a mnoho dalších. Poslední přijatou vyhláškou je pak vyhláška č. 384/2021 Sb. o ochraně psů a koček při chovu za účelem rozmnožování, která byla ve sbírce zákonů publikována dne 18.10.2021.

Přestože je pro oblast ochrany zvířat proti týrání stěžejní ZOZPT, je představení dalších právních předpisů nezbytné pro dokreslení aktuální rozsáhlosti právní úpravy. Z těchto dalších předpisů pak stojí za vypíchnutí především VetZ, na který je v ZOZPT častokrát odkazováno.

5.1 Hranice mezi přestupkem a trestným činem

Podle ustanovení § 5 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZOP“) se přestupkem rozumí: „*společensky škodlivý protiprávní čin, který je v zákoně za přestupek výslovně označen a který vykazuje*

znaky stanovené zákonem (pozitivní definice přestupku), *nejde-li o trestný čin* (negativní definice přestupku).⁸⁷ Již z této definice vyplývá subsidiarita přestupků ve vztahu k trestným činům. V případě naplnění znaků skutkové podstaty přestupku a trestného činu zároveň tak bude dané jednání posuzováno v rámci trestního řízení. Právní úprava týkající se přestupků potom slouží k postihování méně závažné formy protiprávního jednání. Podstatou řízení o přestupku je rozhodování správního orgánu o vině pachatele přestupku o správním trestu za spáchaný přestupek.⁸⁸ Jedná se tedy o sankční správní řízení jakožto jedné z forem správního trestání.⁸⁹

Přesné vymezení hranice mezi přestupkem a trestným činem bylo vždy poměrně problematické a existuje pro něho několik kritérií. Obecně lze říci, že rozdíl mezi přestupkem a trestným činem je ve společenské škodlivosti. Společensky nebezpečnější jednání (s ohledem na význam chráněného zájmu) tak bude při naplnění znaků skutkové podstaty trestného činu sankciováno prostředky trestního práva, kdežto méně nebezpečné jednání prostředky práva správního. Tato subsidiarita přestupku ostatně vyplývá již z definice přestupku podle ustanovení § 5 ZOP (viz výše). Pro správné posouzení tak orgány činné v trestním řízení musí velmi citlivě, komplexně a přísně individuálně hodnotit a následně odůvodnit, proč se v konkrétním případě jedná o případ společensky škodlivý, ve kterém nepostačuje sankce za přestupek.⁹⁰ Stále je však nutné pamatovat na to, že vztah trestního a správního práva je vztahem kooperace.⁹¹

5.2 **Zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání**

Jak již bylo zmíněno výše, základním předpisem (a to nejen správním) v oblasti ochrany zvířat je bezesporu ZOZPT. Jeho účelem je podle ustanovení § 1 odst. 1 tohoto zákona: „*chránit zvířata, jež jsou živými tvory schopnými pociťovat bolest a utrpení, před týráním, poškozováním jejich zdraví a jejich usmrcením bez důvodu, pokud byly způsobeny, byť i z nedbalosti, člověkem.*“⁹² ZOZPT zapracovává příslušné předpisy Evropské unie

⁸⁷ § 5 zák. č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

⁸⁸ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 22.01.2009, č. j. 1 As 96/2008-115.

⁸⁹ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 15.12.2016, č. j. 2 As 193/2016-26.

⁹⁰ JELÍNEK, Jiří. Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 8. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022. Student (Leges).

⁹¹ LUKAŠOVÁ, Marcela. Trestání jako výsada trestního práva? [online]. *Trestněprávní revue*. Brno: C. H. Beck, 2019, roč. 18, č. 5, s. 100 [cit. 02.3.2022]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=nrptembrhfpxi4s7gvpxgxzzg4&groupIndex=0&rowIndex=0>.

⁹² § 1 odst. 1 zák. České národní rady č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání.

v oblasti ochrany zvířat proti týrání. Společně s TZ se jedná o právní předpisy tzv. přímé ochrany zvířat proti týrání. Tyto předpisy totiž přímo vymezují, které činnosti jsou postihovány, zakazují je a stanovují tresty, které za ně lze uložit.⁹³

Základ tohoto zákona tedy tvoří zákaz týrání zvířat a zákaz všech forem jeho propagace.⁹⁴ Co se považuje za týrání je demonstrativně vymezeno v ustanovení § 4 odst. 1 ZOZPT (k tomu podrobněji viz kapitola 1.2 této práce). Konkrétní správní delikty jsou potom upraveny v části sedmé ZOZPT, kde jsou roztrženy do skupin podle rozlišení pachatele deliktu ve vztahu k nakládání se zvířaty (např. fyzická osoba jako chovatel, provozovatel útulku, osoba odpovědná za péči o pokusná zvířata atd.).

Důležitý milník v oblasti ochran zvířat představuje přijetí zákona č. 501/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. Touto novelou ZOZPT, která je propojena s Novelou TZ, došlo mj. k zakotvení definice množíren (viz kapitola 1.4 této práce), stanovení konkrétních pravidel pro ochranu zvířat při jejich rozmnožování, zavedení evidenční povinnosti v souvislosti s prodejem a darováním štěňat, zákaz drezúry volně žijících druhů zvířat, zákaz klecových chovů nosnic, možnost zabrat týrané zvíře i nevládníkovi zvířete, nebo k rozšíření výčtu přestupků.⁹⁵

I přes tuto významnou a rozsáhlou novelu ZOZPT se však nepodařilo prosadit některé původně navrhované změny, které by v některých oblastech zajistili zvířatům ještě větší ochranu. Z těch nejzajímavějších navrhovaných změn lze uvést např. zavedení centrálního státního útulku, do kterého by bylo možné umístit týraná zvířata (nutno dodat, že v současné době není častokrát kam týraná zvířata umístit), nebo zakotvení možnosti policejního orgánu vstoupit do obydlí při podezření na přestupek týrání zvířat.⁹⁶ Přestože by tyto změny měli na poli ochrany zvířat velký význam, zůstává otázkou, na kolik by bylo např. umožnění

---

⁹³ Nepřímou ochranu naproti tomu představují předpisy upravující zacházení se zvířaty a snaží se tak zajistit jejich dobré životní podmínky (např. zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů, zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně krajiny a přírody atd.).

⁹⁴ § 2 zák. České národní rady č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání.

⁹⁵ Zákon č. 501/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

⁹⁶ Komentář R. Plicky k novele ZOZPT [online], www.advokatnidenik.cz [cit. 02.03.2022]. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2021/02/08/spolupautor-novely-komentuje-aktualni-zakon-na-ochranu-zvirat-proti-tyrani/>.

policejnímu orgánu vstoupit do obydlí při pouhém podezření na přešupek souladné se zásadou proporcionality.

6 TRESTNĚPRÁVNÍ OCHRANA ZVÍŘAT

To, že je zvířata třeba chránit a je k tomu třeba kvalitní úprava v rámci právního řádu bylo zmíněno již v předchozích kapitolách. Jak je však reálně zakotvena ochrana zvířat v trestněprávních předpisech právního řádu České republiky, o tom bude pojednáno v této kapitole.

Ochrana zvířat má v českém právním řádu již ústavní základ, a to konkrétně v podobě čl. 7 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky (dále jen „Ústava ČR“), který stanovuje, že stát dbá o šetrné využívání přírodních zdrojů a ochranu přírodního bohatství. Dále je možné zmínit čl. 11 Listiny základních práv a svobod, který v odstavci 3 stanovuje, že vlastnictví zavazuje (ochranou zvířat se v tomto případě myslí omezení vlastníka zvířete se zvířetem nakládat nevhodným způsobem). Samotné jednání, které je charakterizováno jako týrání zvířat, je primárně postihováno prostředky práva správního, tedy v rámci přestupkového řízení (viz kapitola 5 této práce). Trestní právo představuje až krajní prostředek ochrany zájmů společnosti a nastupuje až v případě, kdy se ostatní právní prostředky ukážou jako neúčinné. Jedná se tedy o prostředek „poslední instance“ neboli *ultima ratio*. Aby byl pachatel za svůj protiprávní čin spáchaný na zvířeti odpovědný trestněprávně, musí jeho jednání naplňovat další znaky, které zvyšují závažnost onoho jednání (např. znaky surového nebo trýznivého způsobu týrání u trestného činu týrání zvířat podle ustanovení § 302 odst. 1 TZ).⁹⁷ Ke vzniku trestní odpovědnosti za protiprávní čin je tak nutné, aby se jednalo o kvalifikovanější způsob týrání zvířat, než jak je tomu u „obecného týrání“ podle ZOZPT.

6.1 Kriminologické aspekty týrání zvířat

Historicky bylo týrání zvířat považováno za izolovaný problém, nijak zvlášť související s jinou formou trestné činy. Některé nedávno zveřejněné studie⁹⁸ a odborné články⁹⁹ z oblasti psychiatrie však poukazují na to, že pachatel dopouštějící se týrání na zvířatech bude mít pravděpodobně agresivní sklony i vůči lidem a může se tak dopouštět

---

⁹⁷ § 302 odst. 1 zák. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

⁹⁸ JEGATHEESAN, Brinda, Marie-Jose ENDERS-SLEGERS, Elizabeth ORMEROD a Paula BOYDEN. Understanding the Link between Animal Cruelty and Family Violence: The Bioecological Systems Model [online]. International Journal of Environmental Research and Public Health 2020. [cit. 03.03.2022]. Dostupné z: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7246522/>.

⁹⁹ BALKIN, Diane. The link Between violence against animals and humans [online]. Animal Legal Defence Fund, 2019. [cit. 03.03.2022]. Dostupné z: <https://aldf.org/article/the-link-between-violence-against-animals-and-humans/>.

násilné trestné činnosti vůči nim. Nejčastěji se jedná o domácí násilí, kdy jsou zvířata využívána jako prostředek k vyvolání strachu a kontroly nad svým partnerem a dětmi. Tím dochází k vytvoření vzájemně propojených systémů týrání zvířat, dětí a partnera v rodině. Klasickým modelem je stupňování závažnosti násilného jednání pachatele, kdy nejdříve dochází k agresivitě proti zvířeti a následně na člověku.¹⁰⁰

Domácí násilí však není jediným druhem trestné činnosti, které často s týráním zvířat souvisí. I mezi sériovými vrahy násilná trestná činnost páchaná na zvířatech často předchází násilí na lidech. Příkladem je např. sériový vrah a nekrofil Ted Bundy, který jako dítě mučil domácí mazlíčky; sériový vrah, kanibal a nekrofil Jeffrey Dahmer, který v mládí sekal hlavy psům a přivazoval kočky ke stromům; nebo sériový vrah Dennis Rader, který v dětství oběsil několik psů a koček.¹⁰¹

Týrání zvířat tak často působí jako varování před další, závažnější formou trestné činnosti. S tím souvisí prevence trestné činnosti páchané na zvířatech, tedy snaha o její podchycení v samotném zárodku, anebo např. zvýšení psychiatrického dohledu nad jejími pachateli.

6.2 Vybrané skutkové podstaty dle zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

Základním pramenem trestního práva hmotného v České republice je zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, účinný od 1.1.2010, přičemž úprava týkající se ochrany zvířat je obsažena ve zvláštní části, Hlava VIII., Trestné činy proti životnímu prostředí. Zakotvení trestných činů proti životnímu prostředí do samostatné hlavy souvisí se zájmem společnosti na ochraně životního prostředí a jeho složek prostředky trestního práva, a s ústavněprávním základem ochrany životního prostředí podle čl. 7 Ústavy ČR. Přestože Hlava VII. TZ obsahuje poměrně velké množství trestných činů, ochranou zvířat se přímo zabývají pouze:

- § 299 – Neoprávněné nakládání s chráněnými volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami;

---

¹⁰⁰ JEGATHEESAN, Brinda, Marie-Jose ENDERS-SLEGERS, Elizabeth ORMEROD a Paula BOYDEN. Understanding the Link between Animal Cruelty and Family Violence: The Bioecological Systems Model [online]. International Journal of Environmental Research and Public Health 2020. [cit. 03.03.2022]. Dostupné z: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7246522/>.

¹⁰¹ PLICKA, Robert. Novela trestního zákoníku [online], www.hlaszvirat.cz [cit. 03.03.2022]. Dostupné z: <https://www.hlaszvirat.cz/kampane/14-novelizace-trestniho-zakoniku-zprisneni-trestnich-sazeb-za-tyrani-zvirat>.

- § 300 – Neoprávněné nakládání s chráněnými volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami z nedbalosti;
- §302 – Týrání zvířat;
- §302a – Chov zvířat v nevhodných podmínkách;
- §303 – Zanedbání péče o zvíře z nedbalosti;
- §304 – Pytláctví;
- §305 – Neoprávněná výroba, držení a jiné nakládání s léčivy a jinými látkami ovlivňujícími užitek hospodářských zvířat;
- § 306 – Šíření nakažlivé nemoci zvířat.¹⁰²

Pro účely této práce však budou níže podrobně rozebrány pouze ty trestné činy, které přímo souvisí s ochranou zvířat před týráním a jiným nevhodným zacházením s nimi. Jedná se o trestný čin týrání zvířat podle ustanovení § 302 TZ, trestný čin chov zvířat v nevhodných podmínkách podle ustanovení § 302a TZ a trestný čin zanedbání péče o zvíře z nedbalosti podle ustanovení § 303 TZ.

Jak již bylo zmíněno výše, kromě výše uvedených trestných činů je ochrana zvířat zajišťována skrze ustanovení o majetkových trestných činech¹⁰³ a zmínit lze především trestný čin krádeže dle ustanovení § 205 TZ či poškození cizí věci dle ustanovení § 228 TZ. Tyto však nebudou předmětem následujícího rozboru.

6.2.1 § 302 – Týrání zvířat

Trestný čin týrání zvířat podle ustanovení § 302 TZ je základním trestným činem v oblasti ochrany zvířat. Úprava v TZ sice vychází z dřívější úpravy trestného činu týrání zvířat podle § 203 zákona č. 140/1961 Sb. trestní zákon, nyní je však poměrně značně odlišně koncipováno. Obsahuje již jen jednu základní a dvě kvalifikované skutkové podstaty. Základní skutková podstata obsažená v ustanovení § 302 odst. 1 TZ zní: *„Kdo týrá zvíře surovým nebo trýznivým způsobem, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až na tři léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci.“*

¹⁰² § 299-300 a 302-306 zák. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

¹⁰³ § 134 zák. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

Objektem trestného činu týrání zvířat je zájem na ochraně zvířat, která jsou živými tvory schopnými pociťovat bolest a utrpení, a to před týráním, poškozováním jejich zdraví a jejich bezdůvodným usmrcením člověkem.¹⁰⁴ Předmětem útoku je zvíře. Tím se rozumí každý živý obratlovec (mezi ně patří zejména savci, ptáci, plazi, obojživelníci a ryby), kromě člověka, nikoli však plod nebo embryo.¹⁰⁵ Z této definice je patrné, že nezáleží, zda se jedná o zvíře domácí, volně žijící nebo třeba hospodářské. Zákon chrání všechny stejně. Stejně tak není rozdíl, pokud je zvíře ohrožené, vzácné nebo vědecky či kulturně velmi významné (podrobněji k pojmu zvíře viz kapitola 1.1. výše).¹⁰⁶ Pokud by však docházelo k týrání živočichů, kteří nesplňují podmínky definice zvířete podle ZOZPT (např. hmyzu), mohlo by se v závažnějších případech jednat nanejvýš o přestupek.

Co se týče objektivní stránky trestného činu týrání zvířat, tak ta spočívá v jednání pachatele, který týrá zvíře surovým nebo trýznivým způsobem. Aby tedy došlo k naplnění skutkové podstaty podle ustanovení § 302 odst. 1 TZ nestačí, aby se jednalo pouze o „prosté“ týrání. Na druhou se strany se zase nevyžaduje, aby bylo zvíře týráno „zvlášť surovým nebo trýznivým“ způsobem. V takovém případě by totiž byla naplněna kvalifikovaná skutková podstata podle ustanovení § 302 odst. 3 písm. c) TZ. Diferenciace mezi *prostým* týráním, *surovým nebo trýznivým* týráním a *zvlášť surovým nebo trýznivým* týráním činí při posuzování jednání pachatele v praxi největší problémy, jelikož hranice mezi nimi mohou být v některých případech velmi tenké. Posouzení se tak odvíjí od okolností každého konkrétního případu.

Znakem *surového* způsobu týrání je vyšší stupeň brutality a bezcitnosti. Naopak není rozhodující, zdali útok zároveň vyvolal zvýšenou trýzeň poškozeného zvířete,¹⁰⁷ z čehož plyne, že se o surový způsob týrání může jednat i v případě útoku proti zvířeti, které je od počátku v bezvědomí.¹⁰⁸ Klasicky se tak bude jednat o útok, kterým je zvíře ubíjeno, ať už za pomoci nástrojů nebo bez. V případech, kdy útok nebude pro zvíře smrtelný je pak pro účely posouzení, zdali se jednalo o surový způsob týrání nezbytné posoudit některé faktory, jako

---

¹⁰⁴ § 1 odst. 1 zák. České národní rady č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání.

¹⁰⁵ § 3 písm. a) zák. České národní rady č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání.

¹⁰⁶ COUFALOVÁ, Bronislava. § 302 [Týrání zvířat]. In: ŠČERBA, Filip. Trestní zákoník: komentář. Praha: C.H. Beck, 2020. Beckova edice komentované zákony, s. 2352.

¹⁰⁷ Příměreně rozhodnutím Nejvyššího soudu ze dne 18.11.1992, sp. zn. 7 To 62/91, který se váže k výkladu znaku spáchání trestného činu vraždy „zvlášť surovým způsobem“.

¹⁰⁸ Příměreně rozhodnutím Nejvyššího soudu ze dne 11.02.2015, sp. zn. 3 Tdo 1636/2014, který se váže k výkladu útoku na oběť, která je již v počátku útoku v bezvědomí.

např. intenzitu útoku, jeho délku, nástroj, kterým byl tento čin spáchán atd.¹⁰⁹ Pokud však pachatel provede jediný útok na zvíře (např. jediným úderem železnou tyčí) tak, bez ohledu na jeho razanci, nepůjde o surový způsob týrání.¹¹⁰

Co se naopak týče *trýznivého* způsobu týrání zvířete, tak pro něj je charakteristické způsobení vyššího stupně bolesti, utrpení či příkoří zvířete. Základem posouzení tedy bude, zdali a v jaké míře bylo zvíře schopno trýznění ze strany pachatele vnímat. V případech, kdy zvíře po prvním úderu ztratí vědomí, se tak pachatel, na rozdíl od surového způsobu týrání, nemůže dopustit trýznivého způsobu týrání.¹¹¹ Příkladem trýznivého týrání je např. případ, ve kterém pachatel několik psů vědomě pro nedostatek potravy vystaví těžké podvýživě a následně je nutí k nepřiměřené fyzické aktivitě (zapřažením do psího spřežení).¹¹²

Samotný pojem týrání není nikde v TZ vymezen a ZOZPT obsahuje pouze výčet některých forem takového jednání. Konkrétní definici je tak nutné hledat v judikatuře vyšších soudů, která týrání zvířat definuje jako: „*určitý způsob zlého nakládání se zvířetem, které mu působí nějaké útrapy a příkoří*“¹¹³ (podrobněji k pojmu týrání zvířat viz kapitola 1.2 této práce).

Subjektem (pachatelem) trestného činu týrání zvířat může být jakákoli trestně odpovědná fyzická osoba a podle ustanovení § 7 zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**ZTOPO**“) a *contrario* i osoba právnická.¹¹⁴ Pro posouzení odpovědnosti za spáchání tohoto trestného činu přitom není rozhodné, zdali je pachatel zároveň vlastníkem týraného zvířete, či zdali ho má ve své moci. Trestného činu podle ustanovení § 302 TZ se tak lze dopustit i na zvířeti volně žijícím nebo ve vlastnictví jiného. Podle Nejvyššího soudu lze trestní odpovědnost za trestný čin týrání zvířat odvodit i z práva dědického v případě, kdy nebyl zůstavitelem povolán ani správce pozůstalosti ani vykonavatel závěti.¹¹⁵ Subjektivní stránkou trestného činu týrání zvířat je úmyslné jednání pachatele, z čehož plyne, že pachatel musí

---

¹⁰⁹ COUFALOVÁ, Bronislava. § 302 [Týrání zvířat]. In: ŠČERBA, Filip. Trestní zákoník: komentář. Praha: C.H. Beck, 2020. Beckova edice komentované zákony, s. 2353.

¹¹⁰ Ibid.

¹¹¹ Ibid.

¹¹² Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 18.01.2012, sp. zn. 8 Tdo 1617/2011.

¹¹³ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 15.02.2017, sp. zn. 3 Tdo 48/2017.

¹¹⁴ Postihování právnických osob jakožto pachatelů trestného činu týrání zvířat je možné od 1.12.2016, kdy nabyl účinnosti zákon č. 183/2016 Sb., kterým došlo ke změně mj. ustanovení § 7 ZOZPT.

¹¹⁵ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 25.10.2016, sp. zn. 3 Tdo 1329/2016.

vědět, že týrá zvíře surovým nebo trýznivým způsobem nebo s tím musí být minimálně srozuměn. U kvalifikovaných skutkových podstat pak postačuje jednání nedbalostní.¹¹⁶

Jak již bylo uvedeno výše, ustanovení § 302 TZ obsahuje kromě jedné základní skutkové podstaty také dvě kvalifikované. První z nich je obsažena v ustanovení § 302 odst. 2 TZ, kde je uvedeno, že: „*odnětím svobody na jeden rok až pět let nebo zákazem činnosti bude potrestán pachatel, (a) spáchá-li takový čin veřejně nebo na místě veřejnosti přístupném, (b) spáchá-li takový čin jako člen organizované skupiny, nebo (c) pokračuje-li v páchání takového činu po delší dobu.*“¹¹⁷

Veřejně je trestný čin spáchán, jestliže je spáchán nejméně před třemi osobami současně přítomnými.¹¹⁸ Co se týče spáchání trestného činu *na místě veřejnosti přístupném*, tak za místo veřejnosti přístupné lze obecně označit místo, do něž má přístup individuálně nevymezený okruh osob ať již zcela volně (např. zastávka MHD¹¹⁹), nebo za určitých podmínek, tedy třeba v provozní době (např. muzeum), po prokázání se průkazem totožnosti při vstupu do budovy orgánu veřejné moci apod.¹²⁰ Důležité je taktéž zmínit, že nerozhoduje, kdo je vlastníkem onoho veřejnosti přístupného místa.¹²¹ Přístupností místa lze potom rozumět možnost třetích osob vnímat projevy týrání zvířete na takovém místě, a to především pomocí zraku a sluchu. V určitých případech tak může být protiprávní čin pachatele posuzován podle přísnější trestní sazby i v případě, kdy se týrání zvířete dopouští na vlastním pozemku. Bude se jednat i situace, kdy zvíře bude sice týráno na soukromém pozemku, který je oplocen (př. pletivem), avšak na který je z jiného veřejnosti přístupného místa (např. ulice, park apod.) vidět a projevy týrání tak lze vnímat.¹²² Důvodem, proč je týrání zvířete veřejně nebo na místě veřejnosti přístupném trestáno přísněji než “běžné“ týrání podle ustanovení § 302 odst. 1 TZ, je účel a smysl tohoto ustanovení. Kromě primárního zájmu na ochraně zvířat před týráním je totiž sekundárně chráněna veřejnost před negativními vjemy z týrání zvířat.

---

¹¹⁶ § 17 zák. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

¹¹⁷ Ibid. § 302 odst. 2.

¹¹⁸ Ibid. § 117 písm. b).

¹¹⁹ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 01.03.2017, sp. zn. 3 Tdo 123/2017.

¹²⁰ PROVAZNÍK, Jan. § 358 [Výtržnictví]. In: ŠČERBA, Filip. Trestní zákoník: komentář. Praha: C.H. Beck, 2020. Beckova edice komentované zákony, s. 2972.

¹²¹ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 27.09.2016, sp. zn. 3 Tdo 1257/2016.

¹²² Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 15.06.2011, sp. zn. 8 Tdo 657/2011.

Organizovanou skupinou se podle ustálené judikatury rozumí: „*sdílení více osob, v němž je provedeno určité rozdělení úloh mezi jednotlivé členy a jehož činnost se v důsledku toho projevuje určitou plánovitostí a koordinovaností a jímž se spáchání činu usnadňuje a zvyšuje se pravděpodobnost dosažení sledovaného cíle.*“¹²³ Organizovaná skupina přitom ani nemusí mít trvalejší charakter (může vzniknout za účelem spáchání jediného trestného činu). Jejími členy jsou všechny osoby, které se aktivně podíleli na její činnosti, avšak všichni nemusí být spolupachatelé trestné činu podle ustanovení § 23 TZ. Členy mohou být i účastníci ve formě organizátora, návodce nebo pomocníka ve smyslu ustanovení § 24 odst. 1 TZ, případně též další osoby mající na činu podíl, avšak přímo neztotožněné, pokud si jsou trestně stíhané osoby takové okolnosti vědomy.¹²⁴

Aby mohlo dojít k naplnění kvalifikované skutkové podstaty podle ustanovení § 302 odst. 2 písm. c) TZ, musí být čin páchan *po delší dobu*. Tou se má na mysli doba v řádech měsíců, jelikož již základní skutková podstata trestného činu týrání zvířat v sobě obsahuje zlé nakládání se zvířetem, které se vyznačuje určitým trváním.¹²⁵ Při posuzování, zdali došlo k naplnění okolnosti "páchání činu po delší dobu" je však nutné vzít v potaz i intenzitu týrání, způsob provádění činu, jeho četnosti apod.¹²⁶ Podle okolností případu tak může dojít k naplnění tohoto znaku i v případě zlého nakládání se zvířetem v řádu pouze několika málo měsíců, případně týdnů.¹²⁷

Druhá kvalifikovaná podstata trestného činu týrání zvířat je obsažená v ustanovení § 302 odst. 3. TZ a uvádí, že: „*odnětím svobody na dvě léta až šest let bude pachatel potrestán, a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 na větším počtu zvířat, b) způsobí-li takovým činem týranému zvířeti trvalé následky na zdraví nebo smrt, c) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 zvlášť surovým nebo trýznivým způsobem, nebo d) spáchá-li takový čin opětovně.*“¹²⁸

Spácháním činu *na větším počtu zvířat* může dojít k naplnění kvalifikované skutkové podstaty podle ustanovení § 302 odst. 3 TZ, avšak v TZ není tento pojem žádným způsobem definován. V souvislosti s tím se tak nabízí otázka: Minimálně kolik zvířat musí pachatel

¹²³ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 28.05.1976, sp. zn. 4 To 13/76.

¹²⁴ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 28.04.2010, sp. zn. 8 Tdo 237/2010.

¹²⁵ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 03.06.1983, sp. zn. 5 Tz 14/83.

¹²⁶ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 06.02.2008, sp. zn. 8 Tdo 105/2008.

¹²⁷ Ibid.

¹²⁸ § 302 odst. 3 zák. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

týrat, abychom mohli hovořit o týrání většího počtu zvířat? Ustálená judikatura jako minimální počet zvířat k naplnění tohoto znaku uvádí nejméně sedm zvířat.¹²⁹ Proč je k naplnění kvalifikované skutkové podstaty podle ustanovení § 302 odst. 3 písm. a) TZ třeba spáchat čin nejméně na sedmi zvířatech Nejvyšší soud zdůvodnil vazbou trestného činu týrání zvířat na trestné činy proti životu a zdraví podle Hlavy I. TZ. Srovnal tedy pojem *větší počet zvířat* s pojmem *vydání lidí* ve smyslu většího počtu osob, který Nejvyšší soud v minulosti vyložil jako nejméně sedm osob a rozhodl se tento příměr zachovat i ve vztahu k většímu počtu zvířat¹³⁰ (podrobněji k úvahám nad pojmem *větší počet zvířat* viz kapitola 9.1 této práce).

*Způsobením trvalých následků na zdraví zvířete lze rozumět nevratné změny zdravotního stavu zvířete právě v důsledku týrání, které již není možné zcela vyléčit ani jinak zhojit a které se projevuje zhoršením zdravotního stavu zvířete oproti stavu před jeho týráním bez ohledu na to, jaká část těla zvířete byla poškozena.*¹³¹ *Smrtí zvířete je jakékoli ukončení života zvířete v důsledku jeho týrání, včetně jeho utýrání ve smyslu ustanovení § 3 písm. r) ZOZPT, tedy: „přivození smrti zvířete v důsledku bolestivého anebo jinou trýzeň zvířeti působícího jednání člověka, které zvíře přežije, ale které má za následek nutnost jeho utracení pro následky z utrpení.“*¹³²

Co se týče *zvlášť surového nebo trýznivého způsobu týrání*, jedná se o týrání výrazněji se vymykající běžným případům a zároveň spojeným s výjimečnou mírou brutality a bezcitnosti (tzv. *zvlášť surové týrání*), případně se způsobováním velmi intenzivní či déletrvající bolesti, s utrpením nebo příkořím týraného zvířete (tzv. *zvlášť trýznivé týrání*).¹³³ Podle judikatury vyšších soudů se jedná o takové jednání, které: *„je nejen podle § 4 odst. 1 zákona na ochranu zvířat charakterizované jako týrání, ale které se rovněž výrazněji vymyká běžným případům a je spojeno s vyšší mírou bolesti, utrpení nebo příkoří týraného zvířete. Zvlášť surový nebo trýznivý způsob týrání může tedy odůvodňovat vysoká intenzita týrání, jeho delší doba, opakované jednání charakterizované jako týrání, použití více různých způsobů týrání uvedených v § 4 odst. 1 zákona na ochranu zvířat apod.“*¹³⁴ Jako příklad lze

¹²⁹ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 15.06.2011, sp. zn. 8 Tdo 657/2011.

¹³⁰ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 18.01.1982, sp. zn. 7 To 55/81.

¹³¹ COUFALOVÁ, Bronislava. § 302 [Týrání zvířat]. In: ŠČERBA, Filip. Trestní zákoník: komentář. Praha: C.H. Beck, 2020. Beckova edice komentované zákony, s. 2355.

¹³² § 3 písm. r) zák. České národní rady č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání.

¹³³ COUFALOVÁ, Bronislava. § 302 [Týrání zvířat]. In: ŠČERBA, Filip. Trestní zákoník: komentář. Praha: C.H. Beck, 2020. Beckova edice komentované zákony, s. 2355.

¹³⁴ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 15.02.2017, sp. zn. 3 Tdo 48/2017.

uvést případ, kdy pachatel zanechal po dobu téměř jednoho měsíce zakrslé králíky a pískomila v malé kleci zamčené v autě, kdy tato zvířata v důsledku absence vody a potravy nakonec zemřela.¹³⁵ Tím se pachatel dopustil přečinu zvlášť surového a trýznivého způsobu týrání zvířat s následkem smrti a na větším počtu zvířat, za což byl potrestán trestem odnětí svobody v trvání 12 měsíců, jehož výkon byl podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 36 měsíců a trestem zákazu činnosti (chovu zvířat) v trvání 36 měsíců.

Trestný čin týrání zvířat je spáchán *opětovně*, pokud ke spáchání činu podle ustanovení § 302 odst. 1 TZ dojde znovu, novým skutkem. Může se tak jednat o vícečinný souběh trestných činů, přičemž se nevyžaduje, aby byl pachatel za tento čin pravomocně odsouzen, ale i o recidivu (ať už pravou či nepravou). O opakované spáchání trestného činu půjde i v těch případech, kdy již v minulosti došlo k zahlazení odsouzení za tento trestný čin. Je tomu tak proto, že naplnění znaku opětovného spáchání týrání zvířat není vázáno na předchozí odsouzení, ale na faktické spáchání takového činu. Nezáleží přitom ani na tom, zda k ukončení jednání nesoucího znaky týrání došlo již ve stadiu přípravy nebo pokusu.¹³⁶

Závěrem této kapitoly lze doplnit, že trestný čin týrání zvířat lze spáchat v jednočinném souběhu mimo jiné s trestnými činy výtržnictví podle ustanovení § 358 TZ, vydírání podle ustanovení § 175 TZ, pytláctví podle ustanovení § 304 TZ, poškození cizí věci podle ustanovení § 228 TZ, neoprávněného nakládání s chráněnými volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami podle ustanovení § 299 TZ, respektive neoprávněného nakládání s chráněnými volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami z nedbalosti podle ustanovení § 300 TZ nebo chovu zvířat v nevhodných podmínkách podle ustanovení § 302a TZ. Jednočinný souběh je naopak vyloučen s trestným činem zanedbání péče o zvíře z nedbalosti podle ustanovení § 303 TZ.¹³⁷

6.2.2 § 302a – Chov zvířat v nevhodných podmínkách

Jedná se o nový trestný čin, který byl do TZ inkorporován Novelou TZ. Důvodem pro přijetí tohoto zákona byl především stále více se rozvíjející fenomén. tzv množíren, které se

¹³⁵ Trestní příkaz Okresního soudu v Ostravě, č.j. 11 T170/2019–79.

¹³⁶ ŠČERBA, Filip. § 140 [Vražda]. In: ŠČERBA, Filip. Trestní zákoník: komentář. Praha: C.H. Beck, 2020. Beckova edice komentované zákony.

¹³⁷ COUFALOVÁ, Bronislava. § 302 [Týrání zvířat]. In: ŠČERBA, Filip. Trestní zákoník: komentář. Praha: C.H. Beck, 2020. Beckova edice komentované zákony, s. 2356.

v posledních letech (nejen v České republice) dramaticky rozšířili a představují velmi výnosný byznys.

Ustanovení § 302a TZ obsahuje dvě základní a dvě kvalifikované skutkové podstaty. První základní skutková podstata obsažená v ustanovení § 302a odst. 1 TZ míří na potrestání pachatelů, kteří ohrožují život nebo způsobují útrapy většímu počtu zvířat žijících v nevhodných podmínkách.¹³⁸ Druhá základní skutková podstata dopadá na případy, kdy pachatel chová zvířata v nevhodných podmínkách za účelem obchodu, anebo kdo z takového chovu kořistí a tím ohrožuje jejich život nebo jim způsobuje útrapy.¹³⁹

Objektem tohoto trestného činu je zájem na ochraně života a zdraví zvířat ohrožených v důsledku jejich chovu v nevhodných podmínkách.¹⁴⁰ Předmětem útoku je stejně jako v případě trestného činu týrání zvířat živé zvíře (podrobněji k pojmu zvíře viz kapitola 1.1). Objektivní stránka je u obou základních skutkových podstat stejná v tom, že je daným jednáním ohrožen život zvířat nebo jsou jim způsobovány značné útrapy. V případě základní skutkové podstaty podle ustanovení § 302a odst. 1 TZ k takovému jednání musí docházet při chovu většího počtu zvířat a v případě základní skutkové podstaty podle ustanovení § 302a odst. 2 TZ při chovu v nevhodných podmínkách za účelem obchodu nebo v kořistění z takového chovu.

Subjektem (pachatelem) tohoto trestného činu může být jakákoli trestně odpovědná fyzická osoba a vyloučena podle ustanovení § 7 ZTOPO není ani trestní odpovědnost právnických osob. Subjektivní stránkou je v případě obou základních skutkových podstat úmyslné jednání pachatele. V případě první základní skutkové podstaty musí být pachatel alespoň srozuměn s tím, že chová větší počet zvířat v nevhodných podmínkách a že tímto chovem ohrožuje jejich život nebo jim tím způsobuje značné útrapy. Druhá základní skutková podstata potom vyžaduje alespoň srozumění pachatele s tím, že chová zvířata v nevhodných podmínkách a že s nimi bude obchodovat, eventuálně že chov zvířat, na němž profituje, je realizován v nevhodných podmínkách, a dochází tím k ohrožování života zvířat nebo ke způsobování značných útrap chovaným zvířatům.¹⁴¹

---

¹³⁸ § 302a odst. 1 zák. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

¹³⁹ Ibid. § 302a odst. 2.

¹⁴⁰ COUFALOVÁ, Bronislava. § 302a [Chov zvířat v nevhodných podmínkách]. In: ŠČERBA, Filip. Trestní zákoník: komentář. Praha: C.H. Beck, 2020. Beckova edice komentované zákony, s. 2357.

¹⁴¹ Ibid. s. 2362.

Co se týče první základní skutkové podstaty, tak k jejímu naplnění se nevyžaduje úmysl získat z chovu zvířat zisk či jiný prospěch a není ani třeba, aby zvíře zemřelo. Postačí, že nevhodné podmínky chovu jsou způsobilé život zvířete ohrožit.¹⁴² Pokud by však zvíře trpělo trvalými následky nebo zemřelo, bylo by již takové jednání posuzováno v rámci kvalifikovaných skutkových podstat.

Větším počtem zvířat se pro účely TZ, jak již bylo uvedeno výše, má dle ustálené judikatury na mysli nejméně sedm zvířat¹⁴³ (podrobněji k úvahám nad pojmem *větší počet zvířat* viz kapitola 9.1 této práce).

Chovem v nevhodných podmínkách lze rozumět cílevědomé držení zvířat v takových podmínkách, které negativně ovlivňují nejen fyzickou podstatu zvířete, ale i jeho psychickou pohodu, přičemž vždy záleží na konkrétní situaci (druhu zvířete, jeho věku, počtu, fyzické kondici zvířete, místě, na kterém je drženo atd.). Za základní kritéria se tak dají považovat množství a kvalita stravy poskytovaná chovaným zvířatům, zajištění možnosti dostatečného pohybu zvířat, hygienické podmínky chovu a zajištění potřebné veterinární péče.¹⁴⁴ Jako klasický příklad, kdy může dojít k naplnění skutkové podstaty podle ustanovení § 302a odst. 1 TZ, se jeví chování psů v malých klecích ve vlhkém sklepě, bez možnosti většího pohybu a bez přístupu denního světla, kde pro tyto psy není zajištěna žádná, nebo téměř žádná, veterinární péče.¹⁴⁵

Ohrožení života zvířat pak čistě dle jazykového výkladu představuje stav, ve kterém chovaným zvířatům hrozí uhynutí (v případě úmrtí zvířete by byla naplněna kvalifikovaná skutková podstata podle ustanovení § 302a odst. 3 písm. b) TZ, případně podle ustanovení § 302 odst. 4 písm. b) TZ, pokud by došlo k úhynu většího počtu zvířat). Mezi podmínky patří, aby se jednalo o větší počet zvířat (tedy sedm – viz výše) a aby se ohrožení týkalo zvířat chovaných (ohrožením života volně žijících zvířat tak nemůže dojít k naplnění tohoto trestného činu).

Posledním pojmem základní skutkové podstaty podle ustanovení § 302a odst. 1 TZ, který je třeba si vyjasnit jsou *značné útrapy*. Těmi jsou myšleny fyzické či psychické strasti,

---

¹⁴² Ibid. s. 2358.

¹⁴³ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 15.06.2011, sp. zn. 8 Tdo 657/2011.

¹⁴⁴ COUFALOVÁ, Bronislava. § 302a [Chov zvířat v nevhodných podmínkách]. In: ŠČERBA, Filip. Trestní zákoník: komentář. Praha: C.H. Beck, 2020. Beckova edice komentované zákony, s. 2359.

¹⁴⁵ Jedná se o typický příklad provozovaných množíren.

keré pachatel zvířeti chovem v nevhodných podmínkách způsobuje.¹⁴⁶ Může se tak jednat o případy, kdy je zvíře zjevně podvyživeno, trpí dehydratací, nemá zajištěnou potřebnou veterinární péči, která by mu pomohla od útrap atd.

K naplnění druhé základní skutkové podstaty dochází v případech, kdy pachatel, buď zvířata chová v nevhodných podmínkách za účelem obchodu, čímž ohrožuje jejich život nebo jim způsobuje značné útrapy, nebo z takového jednání kořistí, čímž ohrožuje jejich život nebo jim způsobuje značné útrapy. Oproti první základní skutkové podstatě se nemusí jednat o chov většího počtu zvířat. V ustanovení § 302a odst. 2 TZ se pracuje s pojmem *zvířata*, z čehož plyne, že postačí chov alespoň dvou zvířat.

Za *obchod* se pro účely ustanovení § 302 odst. 2 TZ považuje činnost spočívající ve směňování zvířat za peníze, zboží nebo služby.¹⁴⁷ Nemusí k tomu však docházet v rámci podnikání, zejména se tak nemusí jednat o soustavnou činnost (pachatel může se zvířaty obchodovat i jednorázově).

Pod pojmem *kořistění* si lze představit činnost směřující k zisku majetkového prospěchu či jiné výhody z jednání jiné osoby.¹⁴⁸ Z povahy věci je zřejmé, že takový pachatel se již současně nemůže dopouštět účastenství. K naplnění trestní odpovědnosti pachatele je nezbytné, aby k jeho kořistění docházelo v příčinné souvislosti s následkem, tedy ohrožením života chovaných zvířat či způsobováním značných útrap těmto zvířatům.¹⁴⁹ Typicky půjde o osobu, která organizuje prodej zvířat, zvířata převáží do zahraničí k dalšímu přeprodeji atd. Na druhou stranu však nebudou tyto podmínky splněny u “běžných“ zákazníků (odlišně by se dalo uvažovat v případě pravidelného zákazníka s povědomím o závadnosti chovu).

V ustanovení § 302a odst. 3 a 4 TZ jsou potom uvedeny okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby, přičemž u některých z nich lze vycházet z jejich vysvětlení uvedených výše. Doposud nedefinovaný je však pojem *značný prospěch*. Tím se dle ustanovení § 138 odst. 1 písm. d) TZ myslí prospěch dosahující částky nejméně 1.000.000, - Kč.¹⁵⁰ Za *prospěch*

---

¹⁴⁶ COUFALOVÁ, Bronislava. § 302a [Chov zvířat v nevhodných podmínkách]. In: ŠČERBA, Filip. Trestní zákoník: komentář. Praha: C.H. Beck, 2020. Beckova edice komentované zákony, s. 2360.

¹⁴⁷ Ibid. s. 2361.

¹⁴⁸ Ibid.

¹⁴⁹ Ibid.

¹⁵⁰ § 138 odst. 1 písm. d) zák. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

velkého rozsahu lze pak podle ustanovení § 138 odst. 1 písm. e) TZ označit takový, který dosahuje výše alespoň 10.000.000, - Kč.¹⁵¹

Posledním nedefinovaným pojmem je *organizovaná skupina působící ve více státech*. Tou se má na mysli organizovaná skupina (výklad viz výše), která svou činností vyvíjí alespoň ve dvou státech, přičemž jedním z nich může být i Česká republika.¹⁵² Nevyžaduje se přitom, aby byli pachatelé za tento čin trestně odpovědní ve všech těchto státech, ale postačí, pokud je založena působnost trestních zákonů České republiky.¹⁵³

Co se týče trestů podle ustanovení § 302a TZ, tak při naplnění základní skutkové podstaty podle ustanovení § 302a odst. 1 TZ lze uložit trest odnětí svobody až na jeden rok nebo zákaz činnosti. Odnětím svobody na šest měsíců až čtyři léta nebo zákazem činnosti lze potrestat pachatele při naplnění základní skutkové podstaty podle ustanovení § 302a odst. 2 TZ. Při naplnění kvalifikované skutkové podstaty podle odst. 3 je možné uložit trest odnětí svobody na dvě léta až osm let, a v případě kvalifikované skutkové podstaty podle odst. 4 trest odnětí svobody na pět až deset let.

6.2.3 § 303 – Zanedbání péče o zvíře z nedbalosti

Zanedbání péče o zvíře z nedbalosti podle ustanovení § 303 odst. 1 TZ se dopustí ten, kdo „z hrubé nedbalosti zanedbá potřebnou péči o zvíře, které vlastní nebo o něž je povinen se z jiného důvodu starat, a způsobí mu tím trvalé následky na zdraví nebo smrt.“¹⁵⁴

Objektem tohoto trestného činu je zájem na ochraně života a zdraví zvířat. Předmětem útoku je živé zvíře (výklad viz výše) ve vlastnictví pachatele nebo o které se má pachatel z jiného důvodu povinnost starat. Objektivní stránkou je zanedbání péče o zvíře, které má za následek trvalý následek na zdraví zvířete nebo jeho smrt. Péčí o zvíře lze rozumět: „*péči rozsahu a kvality jenž zaručuje podmínky k životu a která je nezbytná k předcházení újmy zvířeti.*“¹⁵⁵ Standard potřebné péče se samozřejmě odvíjí od individuální potřeby každého zvířete při zohlednění druhu zvířete, jeho zdravotního stavu atd. Klasickým případem bude

¹⁵¹ Ibid. § 138 odst. 1 písm. e).

¹⁵² Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 15.07.2004, sp. zn. 5 Tdo 794/2004.

¹⁵³ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 26.10.2016, sp. zn. 11 Tdo 268/2016.

¹⁵⁴ Ibid. § 303 odst. 1.

¹⁵⁵ COUFALOVÁ, Bronislava. § 303 [Zanedbání péče o zvíře z nedbalosti]. In: ŠČERBA, Filip. Trestní zákoník: komentář. Praha: C.H. Beck, 2020. Beckova edice komentované zákony, s. 2365.

nezajištění dostatečného přísunu vody a krmiva, nezajištění veterinární péče, ponechání zvířete v nevyhovujících podmínkách atd.¹⁵⁶

Jak již napovídá samotný název tohoto trestného činu, subjektivní stránkou je výhradně nedbalostní jednání pachatele. V tomto případě se jedná o přísnější formu nedbalosti, tzv. *hrubou nedbalost*, která spočívá ve vyšší intenzitě nedbalostního jednání. Vztahuje se přitom nejen k zanedbání potřebné péče o zvíře, ale také ke způsobení trvalých následků na zdraví nebo smrti zvířete.¹⁵⁷ Subjektem může být, stejně jako v případě trestného činu týrání zvířat a chovu zvířat v nevhodných podmínkách, trestně odpovědná fyzická osoba i osoba právnická. Důležité je však zmínit, že pachatel musí být vlastníkem daného zvířete nebo osobou odlišnou od vlastníka, jenž má povinnost se o zvíře starat (např. veterinář, příbuzný vlastníka, kterému bylo zvíře krátkodobě svěřeno, provozovatel útulku pro psy atd.).¹⁵⁸

Trestný čin uvedený v ustanovení § 303 TZ má pouze jednu kvalifikovanou skutkovou podstatu, kterou pachatel naplní, pokud jednáním popsáním v ustanovení § 303 odst. 1 TZ způsobil smrt nebo trvalé následky na větším počtu zvířat.¹⁵⁹ K pojmům *smrt*, *trvalé následky* a *větší počet zvířat* viz výše.

Při naplnění základní skutkové podstaty podle ustanovení § 303 odst. 1 TZ lze pachatele potrestat trestem odnětí svobody až na šest měsíců, zákazem činnosti nebo propadnutím věci, a v případě kvalifikované skutkové podstaty podle ustanovení § 303 odst. 2 TZ trestem odnětí svobody až na dvě léta.

---

¹⁵⁶ Ibid.

¹⁵⁷ Ibid.

¹⁵⁸ Ibid.

¹⁵⁹ § 303 odst. 2 zák. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

7 NOVELA TRESTNÍHO ZÁKONÍKU Č. 114/2020 SB.

Jak již bylo ve stručnosti zmíněno výše, s účinností od 1.6.2020 došlo ke změně TZ, TŘ a ZTOPO, a to konkrétně přijetím zákona č. 114/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, ze dne 3.3.2020. K novelizaci zákonodárce přistoupil ve snaze reflektovat trend tzv. dereifikace zvířat, jakožto i nárůst případů zvláště zavrženíhodného nakládání se zvířaty v posledních letech. Volání po “odvěcnění“ zvířete je ve vyspělých demokratických kulturách čím dál hlasitější, a proto i český právní řád musel na tyto výzvy adekvátně reagovat, mj. i neustálým prohlubováním jejich ochrany prostřednictvím trestního práva. Za nejzásadnější změnu lze považovat zakotvení nové skutkové podstaty v ustanovení § 302a TZ – chov zvířat v nevhodných podmínkách, prostřednictvím které zákonodárce reaguje na fenomén množiren, a dále změnu skutkových podstat a zvýšení trestních sazeb v ustanovení § 302 TZ – týrání zvířat.

Co se týče změn TŘ, tak v rámci této Novely TZ došlo k reflektování změn proběhnuvších v TZ, konkrétně zavedení trestu zákazu držení a chovu zvířat. Za nejvýznamnější změny v rámci TŘ lze považovat zakotvení úpravy výkonu trestu zákazu držení a chovu zvířat podle ustanovení § 350aa TŘ, kontroly výkonu trestu zákazu držení a chovu zvířat podle ustanovení § 350ab TŘ, nebo zavedení možnosti uložit tento trest trestním příkazem podle ustanovení § 314e odst. 2 písm. e) TŘ. K reflektování Novely TZ došlo i v rámci ZTOPO, když podle ustanovení 15 odst. 1 písm. f) ZTOPO je nyní právnické osobě možné uložit trest zákazu držení a chovu zvířat a dále promítnutí zavedení tohoto trestu do ustanovení § 24 ZTOPO pojednávající o promlčení výkonu trestu. Stejným způsobem byla Novela TZ reflektována i v rámci zákona č. 218/2003 Sb. o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZSVM“), kde byl trest zákazu držení a chovu zvířat začleněn do ustanovení § odst. 1 písm. f) ZSVM.

7.1 § 302 TZ

V důsledku novelizace ustanovení § 302 TZ jsou některá dosavadní protiprávní jednání, která vykazovala pouze znaky přestupku, nově postihována v rámci trestního práva. Aby došlo k naplnění skutkové podstaty trestného činu týrání zvířat podle ustanovení § 302 TZ, není již nutné, aby byla týrání páčáno a) *zvláště* surovým nebo trýznivým způsobem, nebo b) surovým nebo trýznivým způsobem *veřejně* nebo *na místě veřejnosti přístupném*, ale

nově postačuje surový nebo trýznivý způsob týrání. V základní skutkové podstatě zákonodárce zpřísnil trestní sazbu trestu odnětí svobody na šest měsíců až na tři léta (dříve odnětí svobody až na dvě léta). Co se potom týče dvou kvalifikovaných skutkových podstat, tak při naplnění té podle ustanovení § 302 odst. 2 TZ lze nově uložit trest odnětí svobody na jeden rok až pět let (dříve šest měsíců až tři léta) a té podle ustanovení § 302 odst. 3 TZ na dvě léta až šest let, (dříve jeden rok až pět let odnětí svobody) (podrobněji ke zhodnocení adekvátnosti výše trestů viz kapitola 7.5.2 této práce).

7.2 § 302a TZ

Jak již bylo uvedeno v kapitole 5.1.2, účelem zakotvení nové skutkové podstaty v ustanovení § 302a TZ je „*postihnout na úrovni trestního práva případy nepromyšlené a nezodpovědné produkce štěňat, koťat a jiných mláďat, jejich držení ve zcela nevyhovujících podmínkách, nerespektování elementárních zásad pro jejich odběr od matek a nedostatečnou následnou péči o ně a jejich matky.*“¹⁶⁰ K zavedení skutkové podstaty, která by postihovala nelegální množírny zvířat byl zákonodárce veřejností a spolky zabývajícími se ochranou zvířat vyzíván již několik let, a to mimo jiné proto, že v České republice je problematika množíren velmi rozsáhlá a tedy aktuální, a předchozí legislativa byla pro boj s majiteli množíren nedostatečná. Osobám provozujícím množírny totiž reálně hrozila pokuta v rámci tisíců korun, přičemž pokud vezmeme v úvahu, že měsíčně si provozovatelé množíren, kteří často fungují jako organizovaná skupina, přijdou na několik desítek i stovek tisíc korun, tak je zřejmé, že i přes toto riziko se jim provozování množíren vyplatilo. To ostatně dokládá i vyjádření poslankyně Markéty Pekarové Adamové, která v Poslanecké sněmovně za skupinu navrhovatelů zákona uvedla následující: „*podle dostupných statistických údajů představují živá zvířata třetí nejvýnosnější ‚komoditu‘, s níž je nelegálně obchodováno vedle drog a zbraní. Česká republika zaujímá v rámci evropských zemí bohužel přední příčky, pokud jde o nelegální export štěňat do Evropy. Vedení touhou po zisku někteří chovatelé zcela rezignují na zajištění přiměřených podmínek pro rozmnožování zvířat a následnou péči o ně. Velice často dochází také k porušování norem, které stanoví, jak staré mládě může být odebráno*

¹⁶⁰

Důvodová zpráva k zákonu č. 114/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony [online], www.psp.cz [cit. 03.03.2022]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=135975>.

*matce, či norem týkajících se očkování nebo povinných dokladů.*¹⁶¹

V rámci množirenského businessu jsou navíc zvířata často velmi závažně týrána, což platí především s ohledem na otřesné podmínky, ve kterých přebývají (často se jedná o sklepy nebo jiné místnosti se zvukovou izolací), kde jsou zvířata chována ve velkém počtu na malém prostoru, chybí jim základní veterinární péče, krmivo, voda nebo pohyb. Nadto dochází i k daňovým únikům. Z výše uvedeného je tedy patrný účel zakotvení této nové skutkové podstaty.

Zároveň je však nutné zmínit, že pojem *v nevhodných podmínkách* je pojem neurčitý, jehož význam není zcela jasný. Bude tedy nezbytné tento pojem nadefinovat v rámci soudní praxe, což však do té doby může způsobovat značné výkladové problémy. Důvodová zpráva k ustanovení §302a TZ uvádí pouze to, že aby se jednalo o *nevhodné podmínky*, musí se jednat o „*takové podmínky a v takové intenzitě, že jsou způsobilé u většího počtu zvířat ohrozit jejich život nebo jim způsobit značné útrapy.*“¹⁶² Je však zřejmé, že ani toto vymezení není dostatečné. Ustanovení § 302a TZ se navíc vztahuje na všechny druhy zvířat (viz definice zvířete v kapitole 1.1 této práce), avšak u různých druhů zvířat jsou často velké rozdíly ve vnímání, co může být považováno za nevhodné podmínky. Jinak totiž bude nahlíženo na *nevhodné podmínky* u psů (nehledě na to, že i mezi jednotlivými rasami psů jsou velké rozdíly) a jinak na *nevhodné podmínky* u akvarijních rybiček. Nehledě na to, že rozdílné představy o tom, co jsou nevhodné podmínky, bude mít jistě provozovatel výkrmny prasat, majitel zoologické zahrady nebo ochránce zvířat.¹⁶³ Bude tak především na soudech, aby tento pojem co nejlépe vymezily a stanovily určité mantinely.

7.3 Trest zákazu držení a chovu zvířat

Další významnou změnou je bezpochyby vtělení nového druhu trestu, trestu zákazu držení a chovu zvířat, který je možné uložit až na 10 let a má reagovat na nedostatky v ukládání trestu zákazu činnosti a trestu propadnutí věci (zvířete) osobám, které se trestné

---

¹⁶¹ Stenografický záznam z jednání Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR dne 12. 2. 2019 [online], www.psp.cz [cit. 03.03.2022]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/eknih/2017ps/stenprot/026schuz/s026320.htm#r5>.

¹⁶² Důvodová zpráva k zákonu č. 114/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony [online], www.psp.cz [cit. 04.03.2022]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=135975>.

¹⁶³ JELÍNEK, Jiří. K nové trestněprávní ochraně zvířat aneb trefit kozla [online], www.advokatnidenik.cz [cit. 05.03.2022]. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2020/08/19/k-nove-trestnepravni-ochrane-zvirat-aneb-trefit-kozla/>.

činnosti dopustily v souvislosti s držením nebo chovem zvířete či péčí o něj.¹⁶⁴ Takový trest totiž doposud nebylo možné ukládat, jelikož zákaz činnosti se vztahuje především na soustavně prováděnou činnost.

Základní podmínkou pro uložení trestu zákazu držení a chovu zvířat je tedy spáchaní trestného činu v souvislosti s držením, chovem nebo péčí o zvíře. Ustanovení § 74a odst. 2 TZ pak vymezuje další podmínku pro případ, že by trest zákazu držení a chovu zvířat měl být ukládán jako samostatný trest, pokud vzhledem k povaze a závažnosti spáchaného trestného činu a osobě a poměrům pachatele uložení jiného trestu není třeba, přestože zpravidla bude fakticky plnit úlohu trestu vedlejšího.¹⁶⁵

7.4 **Dopady Novelty TZ**

Mezi nejvýznamnější dopady, které tato Novela TZ měla, patří zjednodušení podmínek pro ukládání nepodmíněného trestu odnětí svobody, omezení využívání tzv. odklonů včetně institutu trestního příkazu, možnost uložení nového trestu *zákazu držení a chovu zvířat*, umožnění užití operativně pátracích prostředků a v neposlední řadě preventivní charakter ve smyslu odrazení potenciálních pachatelů od páchaní trestné činnosti v souvislosti s týráním zvířat a provozováním nelegálních množírén.

Co se týče možnosti ukládat nepodmíněné tresty odnětí svobody, tak dle ustanovení § 55 TZ za trestné činy, u nichž horní hranice trestní sazby odnětí svobody nepřevyšuje pět let, lze uložit nepodmíněný trest odnětí svobody jen za podmínky, že by vzhledem k osobě pachatele uložení jiného trestu zjevně nevedlo k tomu, aby pachatel vedl řádný život. Fakticky tak v minulosti docházelo k tomu, že bez ohledu na závažnost počínání pachatele nebylo prakticky možné za trestný čin týraní zvířat uložit nepodmíněný trest odnětí svobody. Soudy tak měly častokrát “svázané“ ruce, bez ohledu na to, zda považovaly uložený trest za přiměřený. V rámci novelizovaného ustanovení § 302 TZ však již lze nově uložit nepodmíněné trest odnětí svobody alespoň při naplnění kvalifikované skutkové podstaty obsažené v ustanovení § 302 odst. 3 TZ, podle které je možné uložit trest odnětí svobody až na šest let. Jedná se o případy, kdy pachatel *a) spáchá čin uvedený v odstavci 1 na větším počtu zvířat, b) způsobí takovým činem týranému zvířeti trvalé následky na zdraví nebo*

¹⁶⁴ Důvodová zpráva k zákonu č. 114/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony [online], www.psp.cz [cit. 05.03.2022]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=135975>.

¹⁶⁵ ŠČERBA, Filip. § 74a [Zákaz držení a chovu zvířat]. In: ŠČERBA, Filip. Trestní zákoník: komentář. Praha: C.H. Beck, 2020. Beckova edice komentované zákony.

smrt, c) spáchá čin uvedený v odstavci 1 zvlášt' surovým nebo trýznivým způsobem, nebo d) spáchá takový čin opětovně.¹⁶⁶

Obdobné závěry jako v předchozím odstavci platí i pro využívání tzv. odklonů, a především trestního příkazu, jehož úprava je obsažena v ustanovení § 314e a násl. TŘ. Ten byl v souvislosti s pácháním trestné činnosti na zvířatech v minulosti hojně využíván, což dokazuje příslušná soudní praxe. Základním problémem trestního příkazu je však nemožnost uložit nepodmíněný trest odnětí svobody,¹⁶⁷ a taktéž absence výchovné funkce ve smyslu postavení pachatele před soud a projednání věci v hlavním líčení.¹⁶⁸ V rámci poslední Novely TZ však došlo alespoň částečně ke znemožnění využití odklonů a z toho vyplývajícího ukládání "bagatelních" sankcí pachateli trestné činu týrání zvířat.

Výše byla zmíněna také možnost nově využít operativně pátrací prostředky. Dle ustanovení § 88 odst. 1 TŘ totiž platí, že „je-li vedeno trestní řízení pro zločin, na který zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně osm let, ..., může být vydán příkaz k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, pokud lze důvodně předpokládat, že jím budou získány významné skutečnosti pro trestní řízení a nelze-li sledovaného účelu dosáhnout jinak nebo bylo-li by jinak jeho dosažení podstatně ztíženo.“¹⁶⁹ Tyto podmínky jsou nyní splněny alespoň v rámci ustanovení § 302a odst. 2, odst. 3 TZ, což dává orgánům činným v trestním řízení možnost efektivněji monitorovat, zdali nedochází k protiprávní činnosti.

7.5 Kritika nové právní úpravy

Jednak je třeba zmínit, že i přes velmi zdlouhavé vyjednávání o této Novele TZ,¹⁷⁰ jejímž výsledek bylo její přijetí v aktuálním znění, řada odborníků, ochránců zvířat ale i běžných občanů zajímajících se o právní úpravu související se zvířaty nadále nepovažuje tuto novou úpravu pro boj proti týrání zvířat za dostatečnou. To je patrné i z původního návrhu Novely TZ, jejímž cílem bylo ještě výrazněji zvýšit trestněprávní odpovědnost za výše uvedené trestné činy v oblasti týrání zvířat.

¹⁶⁶ § 302 odst. 3 zák. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

¹⁶⁷ § 314e zák. č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

¹⁶⁸ PLICKA, Robert. Novela trestního zákoníku [online], www.hlaszvirat.cz [cit. 01.03.2022]. Dostupné z: <https://www.hlaszvirat.cz/kampane/14-novelizace-trestniho-zakoniku-zpriseni-trestnich-sazeb-za-tyrani-zvirat>.

¹⁶⁹ § 88 zák. č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

¹⁷⁰ Návrh Novely TZ byl předložen Poslanecké sněmovně v červnu roku 2018.

Naproti tomu se však objevují i hlasy, které jsou vůči této Novele TZ kritické. To ostatně není nic výjimečného, když dochází ke změně právního předpisu, i když třeba jen nepatrně. V případě Novely TZ se bylo možné již od jejího předložení setkat se silnou kritikou některých změn ze strany odborné veřejnosti i členů zákonodárského sboru Parlamentu ČR. Zákonodárce se musel vypořádat s celou řadou pozměňovacích návrhů, a i to bylo důvodem, proč se schvalovací proces vlekl poměrně dlouho.

7.5.1 *Trestněprávní ochrana jako prostředek ultima ratio*

Ohledně nové právní úpravy z řad odborné veřejnosti zaznívaly a stále zaznívají názory, že by měla být ochrana zvířat zajišťována především na úseku správního práva a prostředky trestního práva pouze ve výjimečných případech. V souvislosti s tím je nutné poukázat na zásadu subsidiarity trestní represe zakotvenou v ustanovení § 12 odst. 2 TZ, jakožto na jednu ze základních zásad trestního práva hmotného, podle které: „*trestní odpovědnost pachatele a trestněprávní důsledky s ní spojené lze uplatňovat jen v případech společensky škodlivých, ve kterých nepostačuje uplatnění odpovědnosti podle jiného právního předpisu.*“¹⁷¹ Novele TZ je navíc vyčítáno, že jí nepředcházeli kriminologické výzkumy, ze kterých by bylo patrné, zda je dosavadní, především správní, postih účinný a zda není možné využít jiného řešení než zvyšování ochrany zvířat v rámci trestního práva. Dříve, než rozšiřovat a zpřísnovat úpravu v TZ se tak měl zákonodárce zabývat zajištěním důsledné realizace, případně zpřísněním, správních předpisů na úseku ochrany zvířat. Zákonodárce však nutnost přijetí nové právní úpravy odůvodňoval neúčinností současných právních nástrojů, kdy zejména tyto správněprávní sankce považoval za nedostatečné a neúčinné.

Jedním z hlavních cílů Novely TZ bylo pokusit se zajistit co možná nejefektivnější trestání tzv. množírenského businessu, který nebylo možné za staré právní úpravy, dle navrhovatele této Novely TZ, efektivně vypátrat a postihnout. Provozování množíren bylo dosud možné posoudit maximálně jako trestný čin neoprávněného podnikání podle ustanovení § 251 TZ, za který při naplnění některé z kvalifikovaných podstat hrozí pachateli poměrně vysoké tresty. Jednou z podmínek k naplnění této skutkové podstaty je však soustavnost takové činnosti, z čeho vyplývá, že v mnoha případech provozování množíren by tato podmínka splněna nebyla a postihnout pachatele v rámci trestního práva by tak bez dalšího nebylo možné. Eventuálně by se také dalo uvažovat o posouzení provozování

---

¹⁷¹ § 12 odst. 2 zák. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

množiren jako trestného činu týrání zvířat podle ustanovení § 302 TZ, jelikož samo častokrát vykazuje znaky této skutkové podstaty.¹⁷² Je však důležité zmínit, že ne vždy bývají podmínky podle ustanovení § 302 TZ při provozování množiren naplněny. Přijetí nové právní úpravy mělo za cíl zpřístupnění některých prostředků trestního práva v boji na ochranu zvířat, které by v rámci práva správního využity být nemohly, jako je třeba možnost využití operativně pátracích prostředků v boji proti množírnám (viz kapitola 7.4 této práce).

7.5.2 *Nepřiměřeně vysoké trestní sazby*

Největší kontroverze v rámci Novelu TZ č. 114/2020 Sb. vyvstaly v souvislosti se zpřísněním trestních sazeb u týrání zvířat podle ustanovení § 302 TZ, resp. stanovení výše trestních sazeb u nově zavedeného trestného činu chov zvířat v nevhodných podmínkách podle ustanovení § 302a TZ. Vzhledem k tomu, že zákonodárce v ustanovení § 302 TZ poměrně signifikantně navýšil trestní sazby, a to jak v základní skutkové podstatě, tak i v kvalifikovaných skutkových podstatách (viz kapitola 7.1 této práce), zaznívají názory, že toto zpřísnění není systémové, jelikož nyní dochází k nesrovnalostem v trestních sazbách týrání zvířat podle ustanovení § 302 TZ ve srovnání s jinými trestnými činy (především těmi, které jsou uvedeny v Hlavě I. TZ, proti životu a zdraví). Při porovnání trestních sazeb u základní skutkové podstaty trestného činu týrání zvířat (trestní sazba 6 měsíců až tři léta) a základní skutkové podstaty např. trestného činu účast na sebevraždě podle ustanovení § 144 odst. 1 TZ (trestní sazba až na tři léta) nebo trestného činu těžké ublížení na zdraví z nedbalosti podle ustanovení § 147 odst. 1 TZ (trestní sazba až na dvě léta), dojdeme k závěru, že trestní sazba u týrání zvířat je vyšší než v případě dalších dvou uvedených trestných činů proti životu a zdraví. Samotná struktura trestního zákoníku je přitom postavená na určité hierarchii závažnosti trestných činů, přičemž ochrana života a zdraví člověka je brána jako nejvýznamnější (tomu odpovídají i trestní sazby u jednotlivých trestných činů), což je patrné z umístění trestných činů proti životu a zdraví do Hlavy I. TZ. Trestné činy týrání zvířat nebo chov zvířat v nevhodných podmínkách však patří mezi trestné činy proti životnímu prostředí zakotvené v Hlavě VIII. TZ. V souvislosti s poslední Novelou TZ tak vyvstává otázka, zdali není jejím přijetím tato koncepce narušena, přestože se jedná převážně o nedbalostní trestné činy, případně o privilegované skutkové podstaty dalších trestných činů

---

¹⁷² JELÍNEK, Jiří. K nové trestněprávní ochraně zvířat aneb trefit kozla [online], www.advokatnidenik.cz [cit. 5.3.2022]. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2020/08/19/k-nove-trestnepravni-ochrane-zvirat-aneb-trefit-kozla/>.

proti životu a zdraví. Na druhou stranu je však možné argumentovat tím, že zvíře jako živý tvor pociťuje bolest stejně jako člověk, tudíž mu náleží adekvátní ochrana. Zároveň je nezbytné upozornit, že zpřísnění trestních sazeb u trestného činu týrání zvířat automaticky neznamená jeho nespravedlnost. Spíše to otevírá prostor diskusím, zdali je současná výše trestních sazeb za trestné činy podle Hlavy I. TZ, ale i dalších hlav, dostatečná.¹⁷³

7.5.3 Trest zákazu držení a chovu zvířat

Jak již bylo uvedeno výše, touto Novelou TZ došlo taktéž k zakotvení nového druhu trestu, kterým je zákaz držení a chovu zvířat podle ustanovení § 74a a 74b TZ, který je možné uložit až na deset let (právníckým osobám podle ustanovení § 20a ZTOPO až na dvacet let). Podstatou tohoto trestu je, že odsouzený nesmí po dobu výkonu tohoto trestu držet, chovat a pečovat o zvíře. K tomu je nutné zmínit, že se jedná o zákaz držení a chovu všech zvířat, a ne pouze zvířete, na kterém se odsouzený trestného činu dopustil. Jedná se tedy o trest, který vychází z trestu zákazu činnosti podle ustanovení § 73 TZ. Oproti němu se ale nevyžaduje, aby byla trestná činnost páchána soustavně. Jako problematické se však jeví ustanovení § 350ab TŘ, které stanovuje podmínky kontroly výkonu trestu zákazu držení a chovu zvířat. Podle tohoto ustanovení totiž kontrolu provádějí orgány krajské veterinární správy, a to namátkovou kontrolou obydlí, jiných prostor a pozemků, který odsouzený vlastní nebo užívá anebo kde se zdržuje. Odsouzený je přitom podle ustanovení § 350ab odst. 2 TŘ povinen za tímto účelem umožnit vstup do obydlí a jiných prostor a na pozemky a strpět úkony bezprostředně související s touto kontrolou. Problém lze spatřit v tom, že toto ustanovení legalizuje vstup do obydlí a jiných prostor a na pozemky orgánům krajské veterinární správy, což není ideální stav. Zákonodárce tak měl uvažovat o kontrole dodržování trestu zákazu držení a chovu zvířat orgány krajské veterinární správy, doplněné např. o orgány Policie ČR, které by spíše dokázaly zajistit bezproblémové provedení kontroly. *De lege ferenda* se tak do budoucna nabízí doplnění ustanovení § 350ab odst. 2 TŘ.

Výše bylo taktéž zmíněno, že trest zákazu držení a chovu zvířat lze uložit i právníckým osobám, a to až na dvacet let. Uložení tohoto trestu právnícké osobě však může být často nepřiměřené až likvidační, jelikož si nelze představit, že se právnícká osoba po vykonání několikaletého trestu zákazu držení a chovu zvířat opět vrátí k provozování činnosti, která jí tímto trestem byla zakázána. Jedinou možností pro potrestanou právníckou osobu tak zůstane

---

¹⁷³

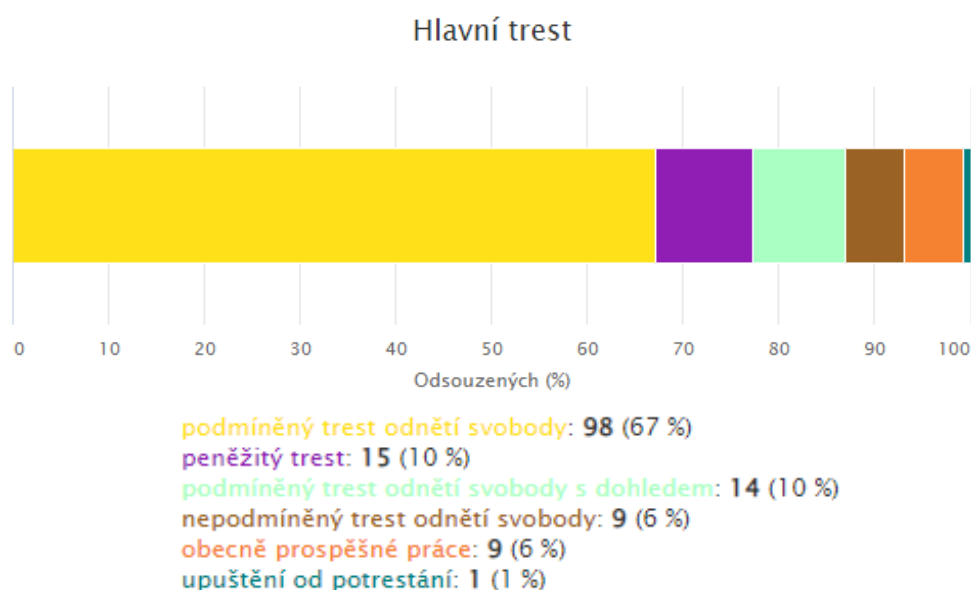
Ibid.

přetransformování se na jiný druh činnosti, což však v mnoha případech nebude možné. Reálně tak bude mít uložení tohoto trestu pro některé právnické osoby stejné důsledky jako ještě přísnější trest zrušení právnické osoby podle ustanovení § 16 ZTOPO.

8 DRUHY TRESTŮ UKLÁDANÉ ZA TRESTNÉ ČINY PÁCHANÉ NA ZVÍŘATECH

Novelou TZ zakotvený nový druh trestu *zákaz držení a chov zvířat*, který je uveden v ustanovení § 74a a 74b TZ, byl podrobně rozebrán již v kapitole 7.5.3 této práce. Kromě tohoto nového druhu trestu, který byl již rozebrán výše, jsou za páchaní trestné činnosti na zvířatech nejčastěji ukládány trest odnětí svobody, trest zákazu činnosti, trest obecně prospěšných prací, trest propadnutí věci a peněžitý trest. Tyto jednotlivé tresty budou nyní níže podrobněji rozebrány, a to i s odkazem na některá soudní rozhodnutí, kterými byly v minulosti uloženy, a na příslušná statistická data.¹⁷⁴

Níže uvedená statistická data znázorňují, jaké hlavní tresty byly v letech 2016-2020 za trestný čin týrání zvířat podle ustanovení § 302 TZ ukládány. Je přitom patrná zcela jednoznačná převaha podmíněných trestů odnětí svobody, což by se však v důsledku Novelu TZ mělo do budoucna změnit.

Obrázek č. 1 – Celková statistika trestů uložených v letech 2016-2020¹⁷⁵

¹⁷⁴ Východiskem této kapitoly bude pouze režim trestní odpovědnosti fyzických osob, přestože subjektem trestných činů páchaných na zvířatech mohou být i právnické osoby.

¹⁷⁵ DRÁPAL, Jakub. a kol. Aplikace jaktrestame.cz [online], www.jaktrestame.cz [cit. 11.01.2022]. Dostupné z: <https://jaktrestame.cz/aplikace/>.

8.1 Trest odnětí svobody

Trest odnětí svobody je základním druhem trestu, který má především preventivní, výchovný, eventuálně v případě doživotního trestu tzv. zábranný účel.¹⁷⁶ Existují celkem tři základní formy trestu odnětí svobody, a to nepodmíněný trest odnětí svobody, podmíněné odsouzení k trestu odnětí svobody a podmíněné odsouzení k trestu odnětí svobody s dohledem. Zvláštním typem trestu odnětí svobody je poté výjimečný trest,¹⁷⁷ kterým se rozumí jednak trest odnětí svobody nad dvacet až do třiceti let, jednak trest odnětí svobody na doživotí, a může být uložen jen za zvlášť závažný zločin, u něhož to trestní zákon za splnění dalších podmínek dovoluje.¹⁷⁸ Za spáchání trestného činu na zvířatech však být výjimečný trest uložen nemůže, a proto mu dále již nebude věnována pozornost.

8.1.1 *Nepodmíněný trest odnětí svobody*

Prvním typem trestu odnětí svobody, jenž je trestem univerzálním, jelikož je obsažen u každé skutkové podstaty trestného činu, je nepodmíněný trest odnětí svobody.¹⁷⁹ Nepodmíněný trest odnětí svobody bývá považován za nejtvrdší druh trestu, jelikož jeho výkon přímo zasahuje do nejširšího okruhu základních práv a svobod jedince. Jeho podstatou je zbavení osobní svobody jedince na přechodnou dobu s povinností podrobit se určitému režimu výkonu trestu. Jelikož se jedná o nepřísnejší druh trest, je třeba ho využívat jakožto trest *ultima ratio*, tedy pouze v případech, kdy nepostačuje uložení jiného mírnějšího trestu, který nepředstavuje tak významný zásah do základních práv a svobod jedince. Obecně je maximální výměra trestu odnětí svobody dvacet let,¹⁸⁰ přičemž v souvislosti s trestnou činností páchané na zvířatech je nejvyšší nepodmíněný trest odnětí svobody možné uložit v rámci kvalifikované skutkové podstaty trestného činu chov zvířat v nevhodných podmínkách podle ustanovení § 302a odst. 4 TZ, a to v délce pět až deset let.

Jako příklad, kdy došlo k uložení nepodmíněného trestu odnětí svobody, lze uvést rozhodnutí OS v Ostravě ze dne 22.09.2017, č.j. 70 T 139/2017-62,¹⁸¹ kterým byl pachatel trestného činu týrání zvířat podle § 302 odst. 1 písm. a), b), odst. 2 písm. b) TZ uložen

---

¹⁷⁶ JELÍNEK, Jiří. Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 8. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022. Student (Leges).

¹⁷⁷ § 52 odst. 3 zák. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

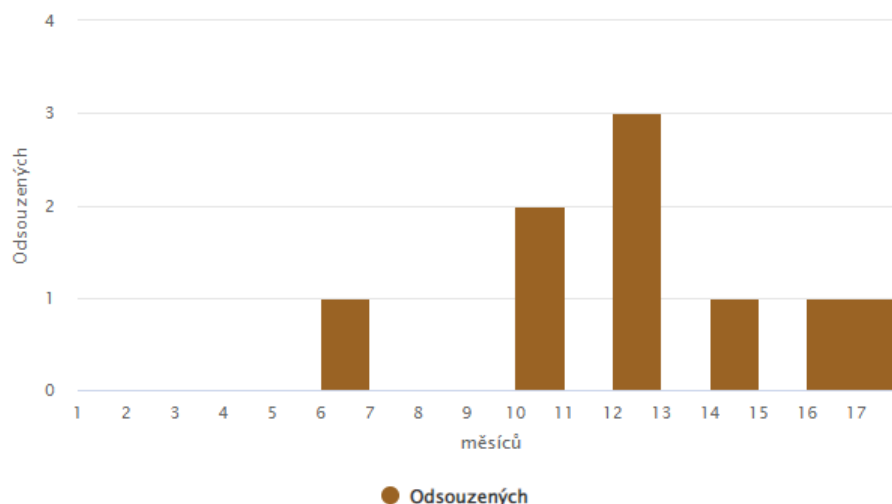
¹⁷⁸ Ibid. § 54.

¹⁷⁹ Ibid. § 52 odst. 2 písm. a).

¹⁸⁰ Ibid. § 55 odst. 1.

¹⁸¹ Odpověď Ministerstva spravedlnosti ČR na žádost o informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ze dne 26.02.2022, č. j. MSP-186/2022-OSV-OSV.

nepodmíněný trest odnětí svobody ve výměře 10 měsíců, když tento pachatel před několika dalšími osobami svého psa úmyslně několikrát intenzivně udeřil, kopl a následně s ním hodil na vzdálenost několika metrů, což psovi způsobilo rozsáhlá zranění v důsledku kterých zemřel. Je nezbytné zmínit, že k výše popisovanému činu došlo ještě za staré právní úpravy, tedy před Novelou TZ. V praxi však bývají nejčastěji ukládány daleko nižší tresty a poměrně výjimečně, což dokládá přiložená statistika délky nepodmíněných TOS.

Obrázek č. 2 – Statistika délky nepodmíněného trestu odnětí svobody v letech 2016-2020¹⁸²

8.1.2 Podmíněné odsouzení k trestu odnětí svobody

Nejmírnějším z těchto tří druhů trestů odnětí svobody je bezpochyby podmíněné odsouzení k trestu odnětí svobody. Tento druh trestu odnětí svobody¹⁸³ (který je někdy považován za samostatný druh trestu) je upraven v ustanovení § 81 a násl. TZ a může být uložen až na tři léta, přičemž soud může podle tohoto ustanovení podmíněný odklad povolit, „*jestliže na základě posouzení osoby a poměrů pachatele, zejména s přihlédnutím k jeho dosavadnímu životu a prostředí, ve kterém žije a pracuje, jakož i k okolnostem případu dospěje k závěru, že přímý výkon trestu odnětí svobody není potřebný k působení na pachatele, aby vedl řádný život*“. Zároveň se jedná o typ postihu pachatelů trestné činnosti, který je v praxi využíván nejčastěji, a to i v rámci trestné činnosti páchané na zvířatech. Podstata podmíněného odsouzení spočívá v tom, že soud sice uloží trest odnětí svobody,

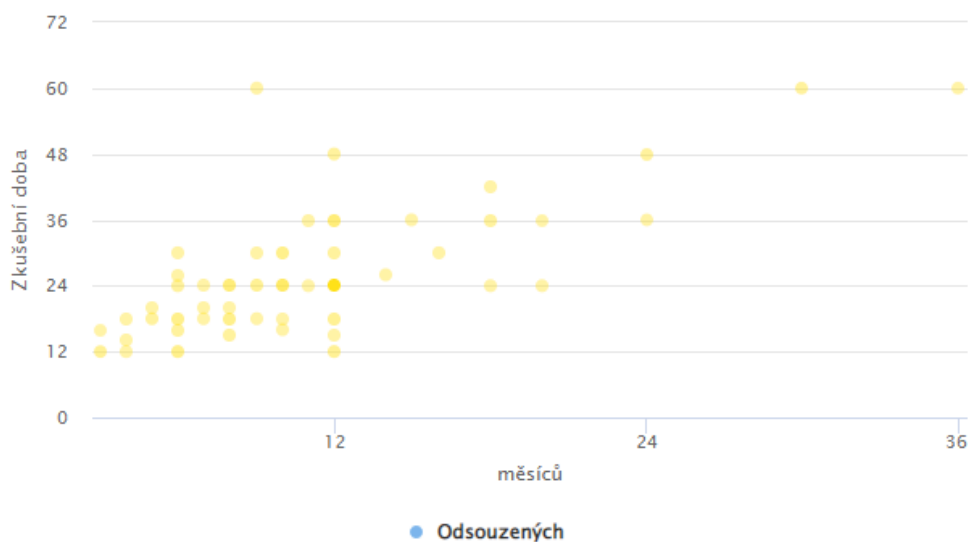
¹⁸² DRÁPAL, Jakub. a kol. Aplikace jaktrestame.cz [online], www.jaktrestame.cz [cit. 11.01.2022]. Dostupné z: <https://jaktrestame.cz/aplikace/>.

¹⁸³ Ibid. § 52 odst. 2 písm. b).

avšak nepřistoupí k jeho okamžitému výkonu, respektive výkon odkládá na zkušební dobu, kterou soud stanoví na jeden rok až pět let.¹⁸⁴ Výchovné působení na pachatele je tedy založeno na pohružce výkonem trestu odnětí svobody v případě, kdy se neosvědčí.¹⁸⁵

Co se týče soudních rozhodnutí, kterými byl tento druh trestu uložen, lze zmínit například trestní příkaz Okresního soudu Brno-venkov ze dne 19.03.2019, č.j. 3 T 33/2019–1, kterým byl pachatel trestného činu týrání zvířat dle § 302 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. b), odst. 3 TZ podmíněně odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 12 měsíců, jehož výkon byl odložen na zkušební dobu v trvání 24 měsíců. Uvedeného trestného činu se pachatel dopustil tím, že choval celkem 16 psů v nevyhovujících podmínkách, tito psi byli dehydratováni, podvyživení a žili ve zcela otřesném prostředí, což mělo mimo jiné za následek smrt celkem 7 z nich. Na základě výše uvedeného je patrné, že trest, který byl pachateli uložen je vzhledem k následkům, které jeho jednání zapříčinilo, zjevně nedostatečný. Je však nezbytné dodat, že ve výše popisovaném případě byl trest uložen za staré právní úpravy, tedy před Novelou TZ, kdy byly soudy často velmi omezené v možnosti uložit nepodmíněný trest odnětí svobody, přestože by to v tomto případě bylo zcela jistě namístě. Podmíněné odsouzení k trestu odnětí svobody je bezpochyby nejčastěji ukládaný druh trestu, jak dokazuje graf uvedený níže.

Obrázek č. 3 – Statistika délky podmíněného odsouzení k trestu odnětí svobody v letech 2016-2020¹⁸⁶

¹⁸⁴ Ibid. § 81, 82.

¹⁸⁵ ŠČERBA, Filip. § 81 [Podmíněný odklad výkonu trestu odnětí svobody]. In: ŠČERBA, Filip. Trestní zákoník: komentář. Praha: C.H. Beck, 2020. Beckova edice komentované zákony.

¹⁸⁶ DRÁPAL, Jakub. a kol. Aplikace jaktrestame.cz [online], www.jaktrestame.cz [cit. 11.01.2022]. Dostupné z: <https://jaktrestame.cz/aplikace/>.

8.1.3 Podmíněné odsouzení k trestu odnětí svobody s dohledem

Dalším typem trestu odnětí svobody je podmíněný odklad výkonu trestu odnětí svobody s dohledem.¹⁸⁷ Rozdíl oproti podmíněnému odkladu výkonu trestu odnětí svobody spočívá v tom, že je nad pachatelem ve zkušební době ještě navíc vykonáván dohled.¹⁸⁸ Jinak je tento druh trestu vázán na stejné podmínky jako “prosté“ podmíněné odsouzení. Podmíněně odsouzený je tak v průběhu zkušební doby podroben dohledu probačního úředníka, který je spojen s intenzivnější kontrolou chování podmíněně odsouzeného, ale také s poskytováním pomoci a vedení tomuto odsouzenému ze strany probačního úředníka.¹⁸⁹ V letech 2017–2020 byl za trestný čin týrání zvířat podle ustanovení § 302 TZ podmíněný trest odnětí svobody s dohledem uložen celkem ve 12 případech.

8.2 Peněžitý trest

Druhým nejčastěji ukládána druhem trestu v souvislosti s trestnou činností páchanou na zvířatech je peněžitý trest. Jedná se o základní sankci postihující majetek pachatele trestného činu a nejčastěji bývá ukládán v případech, kdy se pachatel pro sebe nebo pro jiného snažil získat nebo získal majetkový prospěch.¹⁹⁰ Ukládán je v denních sazbách a činí jej nejméně 20 a nejvíce 730 celých denních sazeb ve výši nejméně 100 Kč a nejvýše 50.000 Kč.¹⁹¹ Samotný trest se tak pohybuje v rozmezí od 2.000 Kč do 36,5 milionu Kč.

8.3 Trest obecně prospěšných prací

Další alternativou k nepodmíněnému trestu odnětí svobody je trest obecně prospěšných prací.¹⁹² Zpravidla je ukládán pachatelům, kteří spáchali přečin menší či střední závažnosti a u kterých okolnosti nevyžadují uložení nepodmíněného trestu odnětí svobody.¹⁹³ Ukládán je ve výměře od 50 do 300 hodin a mohou ho doprovázet i přiměřená omezení a přiměřené povinnosti směřující k tomu, aby pachatel v budoucnu vedl řádný život. Jeho náplní je provádění prací k obecně prospěšným účelům ve stanoveném rozsahu ve prospěch

---

¹⁸⁷ § 52 odst. 2 písm. c) zák. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

¹⁸⁸ Ibid. § 84.

¹⁸⁹ ŠČERBA, Filip. § 84 [Podmíněný odklad výkonu trestu odnětí svobody s dohledem]. In: ŠČERBA, Filip. Trestní zákoník: komentář. Praha: C.H. Beck, 2020. Beckova edice komentované zákony.

¹⁹⁰ § 67 zák. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

¹⁹¹ Ibid. § 68.

¹⁹² Ibid. § 62.

¹⁹³ ŠČERBA, Filip. § 62 [Obecně prospěšné práce]. In: ŠČERBA, Filip. Trestní zákoník: komentář. Praha: C.H. Beck, 2020. Beckova edice komentované zákony.

poskytovatele obecně prospěšných prací. Těmi mohou být stát, kraj, obec nebo některé právnické osoby.¹⁹⁴

---

¹⁹⁴ § 62 odst. 3 zák. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

9 ÚVAHY DE LEGE FERENDA

Jak již bylo zmíněno výše, některé dílčí změny provedené Novelou TZ¹⁹⁵ byly zákonodárci ze strany odborné veřejnosti vyčítány (to se týká i např. zpřísnění trestních sazeb), na druhou stranu se však můžeme setkat s názory (především z řad ochránců zvířat), které volají po ještě výraznějším zpřísnění trestů, stejně jako po dalších změnách TZ a dalších zákonů.

I přes tyto poměrně radikální změny (jedná se mj. o zpřísnění trestních sazeb za trestný čin týrání zvířat podle ustanovení § 302 TZ, zavedení nové skutkové podstaty chov zvířat v nevhodných podmínkách v ustanovení § 302a TZ nebo zavedení nového druhu trestu zákaz držení a chovu zvířat), je stále prostor pro úvahy nad adekvátností a změnami aktuální právní úpravy v boji proti týrání zvířat. Za nejaktuálnější lze považovat případné přehodnocení vnímání pojmu „větší počet zvířat“, jehož judikaturní vymezení není adekvátní, nebo již výše zmiňované doplnění ustanovení § 350ab odst. 2 TR, které stanovuje podmínky kontroly výkonu trestu zákazu držení a chovu zvířat (k tomu podrobněji viz kapitola 7.5.3 této práce).

9.1 Přehodnocení vnímání pojmu „větší počet zvířat“

Jak již bylo uvedeno v kapitole 6.2.1 této práce, Nejvyšší soud k pojmu „větší počet zvířat“ uvádí, že: *„k naplnění okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby u trestného činu týrání zvířat podle § 302 odst. 3 tr. zákoníku spočívající v tom, že pachatel spáchal tento trestný čin na ,větším počtu zvířat‘, je třeba, aby se tak stalo nejméně na sedmi zvířatech.“*¹⁹⁶ Tento výklad zdůvodnil vazbou trestného činu týrání zvířat na trestné činy proti životu a zdraví podle Hlavy I. TZ a následným srovnáním pojmu *větší počet zvířat* s pojmem *vydání lidí* ve smyslu většího počtu osob, který Nejvyšší soud v minulosti vyložil jako nejméně sedm osob¹⁹⁷ (bez dostatečného zdůvodnění, což bylo v minulosti Nejvyššímu soudu zástupci odborné veřejnosti vytýkáno¹⁹⁸). Toto přirovnání a daná interpretace neurčitého pojmu *větší počet zvířat* Nejvyšším soudem však není úplně nejšťastnější. Kromě toho, že tímto dochází k soudcovskému dotváření práva, v důsledku čehož vyvstávají otázky o porušení principu

¹⁹⁵ Zákon č. 114/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

¹⁹⁶ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 15.06.2011, sp. zn. 8 Tdo 657/2011.

¹⁹⁷ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 18.01.1982, sp. zn. 7 To 55/81.

¹⁹⁸ HŘEBÍČEK, Vladislav. Kazuistický pozitivismus v trestním právu [online]. *Trestněprávní revue*. 2014, roč. 13, č. 7-8, s. 167-174 [cit. 17.3.2022]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=nrptembrgrpxi4s7g5ptqx3tl4ytmny&groupIndex=0&rowIndex=0>.

dělby moci, znamená to zároveň pro praxi, při striktním uplatňování této interpretace, že může dojít k naplnění kvalifikované skutkové podstaty i v případech s menší společenskou závažností. To lze názorně demonstrovat srovnáním následujících dvou situací v rámci hospodářského chovu, které by mohli hypoteticky splňovat podmínky uvedené v ustanovení § 302 odst. 3 písm. a) TZ, avšak míra společenské závažnosti je u každé jiná. Pokud např. bude několik žíznivých koní drženo na malém prostoru bez možnosti se pohybovat, budou pravděpodobně pociťovat utrpení ve větší míře než deset kuřat umístěných v malém kotci. Již preambule ZOZPT totiž uvádí, že různá zvířata jsou schopna pociťovat utrpení na různém stupni.¹⁹⁹ Pokud by bylo cílem zákonodárce přísněji potrestat protiprávní jednání směřující proti nejméně sedmi zvířatům, mohl to výslovně v zákoně uvést, což však neudělal. Z toho je zřejmé, že cílem zákonodárce bylo reflektovat specifika každého jednotlivého případu. Nahrazením neurčitěho pojmu pojmem zcela určitým (jak je tomu v tomto případě) však soud tuto možnost výrazně omezil.²⁰⁰

Zajímavé je srovnání s termínem *více než 25 kusů*, používaným v ustanovení § 299 a § 300 TZ. Zde totiž zákonodárce konkrétně matematicky vyjadřuje, na kolika kusech zvířat se musí pachatel protiprávního jednání dopustit. Jelikož v případě ustanovení § 302 odst. 3 TZ zákonodárce tento termín nepoužívá, je jasné, že *větší počet zvířat* má od něho význam odlišný. Za pomoci jazykového výkladu lze dojít k závěru, že u jednoho nebo dvou zvířat nemůže hovořit o *větším počtu zvířat*. Opačný závěr naopak platí u více než 25 zvířat. Sporné tedy zůstává, zdali se jedná o *větší počet zvířat* u 3 až 25 zvířat.²⁰¹

Jako nejpraktičtější řešení, které by bylo v souladu s úmysly zákonodárce, by tak bylo ponechat tento pojem nadále neurčitým, při stanovení následujících mantinelů:

1. Pokud by se pachatel dopustil týrání na jednom nebo dvou zvířatech, nelze o *větším počtu zvířat* uvažovat.
2. V případě týrání více než 25 zvířat jedná se vždy o *větší počet zvířat*.
3. V případech týrání 3 až 25 zvířat záleží vždy na posouzení podmínek konkrétního případu v závislosti na druhu týraných zvířat.

¹⁹⁹ Preambule zák. č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů.

²⁰⁰ JAROLÍM, Jiří. Návrh na přehodnocení judikatury NS ve věci týrání „většího počtu“ zvířat. [online], iurum.cz [cit. 17.03.2022]. Dostupné z: https://www.iurium.cz/2021/02/14/tyrani-vetsiho-poctu-zvirat/#_ftn24

²⁰¹ Ibid.

Jako pomocná kritéria by pak v poslední popisované situaci mohla sloužit např. schopnost zvířat pociťovat utrpení, schopnost člověka toto utrpení zvířat vnímat, nebo zdali jsou zvířata chována k podnikatelským účelům atd.²⁰²

---

²⁰²

Ibid.

10 KOMPARACE PRÁVNÍ ÚPRAVY S DALŠÍMI STÁTY

Pro dokreslení aktuální úrovně právní úpravy v oblasti ochrany zvířat v českém právním řádu následuje porovnání s právní úpravou některých dalších evropských států, ve kterých je ochrana zvířat zajišťována na poměrně vysoké úrovni. Konkrétně s právní úpravou Itálie, Velké Británie a Rakouska.

V rámci porovnávání jednotlivých právních řádů je zajímavé srovnání zvířecích práv z roku 2021, vypracované nezávislou organizací *The Swiftest* na základě tzv. *Animal Rights Index* (Indexu zvířecích práv), v rámci kterého bylo 65 států porovnáno a následně seřazeno z hlediska jejich vyspělosti v této oblasti.²⁰³ Nutno dodat, že daný žebříček není založen pouze na ochraně zvířat proti týrání, ale mezi další kritéria patří například stupeň zákazu kožešinového chovu, míra vnímání utrpení zvířat, spotřeba masa na člověka, procento chráněných oblastí nebo spotřeba pesticidů na hektar orné půdy. Jako stát s vůbec nejvyšší úrovní zvířecích práv vyšlo Lucembursko, které dosáhlo skóre 519.68 bodu, následované Velkou Británií, Rakouskem a Českou republikou. Mezi nejhorší státy se naopak dle tohoto žebříčku řadí Čína, Vietnam, Irán nebo Ázerbájdžán. Naše vnitrostátní úprava v oblasti zvířecích práv tak patří mezi vůbec ty nevyspělejší v celosvětovém měřítku, což je bezpochyby velký úspěch a svědčí to o velkém kusu cesty, který Česká republika v oblasti ochrany zvířat za poslední roky ušla. Co se týče níže porovnávaných států, tak vysoké postavení Velké Británie a Rakouska v žebříčku již bylo zmíněno výše. Itálie se pak umístila na 26 místě, tedy v necelé polovině žebříčku. Nutno dodat, že relativně nižší postavení je zčásti zapříčiněno tamními tradicemi, kvůli kterým zvířata, stejně jako třeba ve Španělsku, často zbytečně trpí.

10.1 Komparace s právní úpravou Itálie

Italská právní úprava v oblasti ochrany zvířat se může stát do jisté míry lehce opožděná v tom smyslu, že je zvíře stále ještě považováno za věc, konkrétně za tzv. ostatní věc movitou.²⁰⁴ Samotná ochrana zvířat již však za opožděnou být považována nemůže. Základ Italského právního řádu v oblasti ochrany zvířat tvoří zákon č. 611 z roku 1913, o opatřeních na ochranu zvířat, který zakazuje páchaní krutých činů na zvířatech, používání

²⁰³ 67 Best & Worst Countries For Animal Rights (2021) [online], www.theswiftest.com [cit. 09.03.2022]. Dostupné z: <https://theswiftest.com/animal-rights-index/>

²⁰⁴ Codice civile [online], www.brocardi.it [cit. 09.03.2022]. Dostupné z: <https://www.brocardi.it/codice-civile/>

zvířat k práci, pokud k ní nejsou vzhledem ke svému stavu schopna, nebo třeba opuštění zvířete.²⁰⁵ Tento zákon má pak oporu v celé řadě dalších zákonů a vládních nařízení na ochranu zvířat a volně žijících živočichů. Z pohledu trestního práva je základním předpisem trestní zákoník (*Codice penale*) a především jeho část IX. – bis, trestné činy proti citu ke zvířatům (*Delitti contro il sentimento degli animali*), jenž obsahuje celkem pět článků. V nich jsou upraveny trestné činy Usmrcení zvířat, Týrání zvířat, Zakázané představení či přehlídka, Zákaz souboje mezi zvířaty, a Zabavení věci a doplňující tresty. Rozdíl oproti české právní úpravě spočívá nejen ve vymezení konkrétních skutkových podstat, ale i v tom, že Italský trestní zákoník nepostihuje nedbalostní týrání zvířat. Obdobně jako český TZ naopak obsahuje okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby v případě spáchání trestného činu na větším počtu zvířat. Co se týče výše trestů, v Itálii je možné uložit trest odnětí svobody až na dva roky v případě způsobení smrti zvířete týráním (česká právní úprava oproti tomu dle ustanovení § 302 odst. 3 písm. b) TZ umožňuje uložit trest odnětí svobody na dvě léta až šest let). Sazba trestu odnětí svobody dle *Codice penale* je tedy výrazně nižší než dle českého TZ. Peněžité tresty za páchaní trestné činnosti na zvířatech mohou být naopak uloženy až do výše 160.000 eur, což je signifikantně vyšší pokuta než kterou umožňuje uložit český právní řád. Z toho je patrné, že české a italské trestní právo stojí na mírně se lišícím principu trestání. Dále lze ještě zmínit problematiku pro některé regiony v Itálii typických slavností, při nichž je provozováno tzv. Palio. Jedná se o závodění na koni, při kterém často dochází ke zraněním (často až smrtelným) těchto koní, což je důvod, proč jsou tyto oslavy označovány za „barbarské představení“.²⁰⁶ Vzhledem k silné tradici, návštěvnosti a finančním prostředkům, které tyto oslavy produkují je však velmi obtížné prosadit změny.

10.2 Komparace s právní úpravou Velké Británie

V kapitole 2 této práce již bylo zmíněno, že ve Velké Británii došlo počátkem 19. století ke zřejmě nejmarkantnějšímu vývoji v oblasti ochrany zvířat a že Velká Británie byla vůbec prvním státem, který přijal zákon přímo zacílený ochranu zvířat. Následný vývoj byl, stejně jako kdekoli jinde ve světě, pozastaven z důvodu dvou světových válek a Welfare zvířat se tak znovu dostává do popředí zájmů až zhruba od poloviny 20. století. V souvislosti

²⁰⁵ MÜLLEROVÁ, Hana; STEJSKAL, Vojtěch. Ochrana zvířat v právu. 1. vydání. Praha: Academia, 2013, s. 209–210.

²⁰⁶ STEJSKAL, Vojtěch a Martin LESKOVJAN. Člověk a zvíře - v zajetí či v péči?: aktuální právní a věcné otázky nakládání se zvířaty. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta v nakl. Vodnář, 2010, s. 112.

s tím je možné zmínit například tzv. Brambellovu zprávu o situaci v chovu hospodářských zvířat z roku 1965, nebo v roce 1979 založenou Radu pro Welfare hospodářských zvířat (FAWC), která v lehce pozměněné podobě funguje dodnes. FAWC téměř ihned po svém založení představila “pět svobod“ k posuzování Welfare zvířat (k tomu podrobněji viz kapitola 1.3 této práce).

Co se týče konkrétních právní úpravy platné v současnosti, tak základem ochrany zvířat je zákon o welfare zvířat (Animal Welfare Act 2006). Tento zákon je založen na odpovědnosti chovatelů za zajištění Welfare chovaných zvířat. Je v něm možné nalézt definici zvířete (za zvíře jsou považováni všichni obratlovci kromě člověka), povinnosti chovatelů, zákaz týrání, postupy ke kontrole dodržování zákonných podmínek, nebo určitá zvláštní opatření (odnětí zvířete, zákaz chovu nebo příkaz k usmrcení zvířete). Co se týče výčtu trestů, tak dle tohoto zákona je možné uložit trest odnětí svobod až na pět let nebo peněžitý trest, případně oboje.²⁰⁷ Kromě zákona o welfare zvířat, jakožto základního zákona je úprava roztržena mezi další právní předpisy (nařízení o welfare hospodářských zvířat z roku 2007, zákon o převádění zvířat, zákon o zájmově chovaných zvířatech, zákon o chovu a prodeji psů atd.). Nadto ještě navíc zákonodárce pro většinu druhů hospodářských zvířat vydal i doporučující tzv. kodexy Welfare (Welfare Codes).²⁰⁸

Při porovnání právní úpravy Velké Británie a České republiky lze dojít k závěru, že britská úprava je, minimálně co do výčtu a konkretizace jednotlivých trestných činů v oblasti ochrany zvířat, podrobnější. Její vyspělost pak už jen dokládá umístění v Indexu zvířecích práv (viz výše).

10.3 Komparace s právní úpravou Rakouska

Rakouská legislativa v oblasti ochrany zvířat patří stejně jako česká mezi ty vůbec nejvyspělejší na světě (viz výše). Rakouský právní řád zvířata označuje za tzv. spolubytosti (*Mitgeschöpf*) jejichž hodnota a ochrana se neodvozuje od užitečnosti pro člověka.²⁰⁹ Co se týče vymezení zvířete v občanském zákoníku, je to rakouské velmi podobné českému podle ustanovení § 494 OZ, když rakouský ABGB v ustanovení § 285a stanovuje, že zvířata nejsou věcmi, avšak může s nimi být právně nakládáno jako s věcmi, pokud zvláštní právní

²⁰⁷ Animal Welfare act 2006, [online], www.legislation.gov.uk [cit. 09.03.2022]. Dostupné z: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2006/45/contents>.

²⁰⁸ MÜLLEROVÁ, Hana; STEJSKAL, Vojtěch. Ochrana zvířat v právu. 1. vydání. Praha: Academia, 2013, s. 252.

²⁰⁹ Ibid. s. 221.

předpis nestanoví jinak. Základem v oblasti zvířat je zákon o ochraně zvířat z roku 2004.²¹⁰ Zákaz týrání zvířat je stanoven v ustanovení § 5 tohoto zákona a obdobně jako český ZOZPT, i tento nejdříve zakazuje týrání všeho druhu, následuje demonstrativní výčet jednání, která jsou považována za týrání, a výjimky z nich. Co se týče možnosti trestněprávního postihu, ten umožňuje ustanovení § 222 rakouského trestního zákona. Oproti české úpravě obsahuje postih za opuštění zvířete, které samo není schopno přežít, poštvání jednoho zvířete na druhé, úmyslné usmrcení obratlovce bez přiměřeného důvodu a zanedbání povinnosti poskytnout při přepravě zvířatům potravu a vodu. V případě spáchání trestného činu týrání zvířat může být pachatel odsouzen k trestu odnětí svobody až na dva roky. Závěrem lze zmínit zajímavý institut, kterým je institut veřejného ochránce zvířat (*Tierschutzombudsperson*), který musí být od roku 2004 v každé spolkové zemi a jeho úkolem je zastupování zájmů ochrany zvířat. Může tak vstupovat do nejrůznějších správních řízení, účastní se činností tzv. Rady pro ochranu zvířat (*Tierschutzrat*) a snaží se o jistou osvětu u veřejnost v oblasti ochrany zvířat.²¹¹

V porovnání s českou právní úpravou tak ta rakouská obsahuje některé další skutkové podstaty trestných činů, jež však lze ve většině případů v českém právním řádu podřadit pod aktuálně platné skutkové podstaty trestných činů páchaných na zvířatech. Nadto rakouská právní úprava oproti české obsahuje zmiňovaný institut veřejného ochránce práv zvířat.

---

²¹⁰ Tierschutzgesetz [TSchG] Bundesgesetzblatt I [BGBl I] No. 118/2004 [online], www.rdb.manz.at [cit. 09.03.2022]. Dostupné z: https://rdb.manz.at/document/ris.c.BGBl_I_Nr_118_2004

²¹¹ MÜLLEROVÁ, Hana; STEJSKAL, Vojtěch. Ochrana zvířat v právu. 1. vydání. Praha: Academia, 2013, s. 226.

ZÁVĚR

Přestože je problematika týrání a jiného nevhodného zacházení se zvířaty a jejich ochrana prostředky trestního práva poměrně široké téma, kladla si tato diplomová práce několik dílčích cílů, ke kterým se snažila dojít. Primárním cílem této práce bylo analyzovat a zhodnotit aktuální úroveň trestněprávní úpravy v oblasti ochrany zvířat v České republice, a to především v souvislosti s poslední novelizací trestních zákonů, ke které došlo přijetím zákona č. 114/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Sekundárním cílem této práce pak bylo pokusit se určit, na jaké úrovni se nachází česká legislativa na úseku ochrany zvířat proti týrání v porovnání s právní úpravou dalších vyspělých evropských států, a pomocí této komparace se pokusit poukázat na různorodost přístupů k zajišťování ochrany zvířat.

Ještě předtím, než jsem se pokusil nalézt odpovědi na výše uvedené otázky, bylo nutné nejprve vymezit základní pojmy, jež byly pro účely této práce klíčové a bez kterých by se tato práce neobešla. Následoval historický exkurz do právní úpravy na úseku ochrany zvířat ve světě a v České republice, pomocí kterého jsem poukázal na poměrně signifikantní vývoj, kterým si nejen právní úprava, ale i vnímání zvířete samotného, především v období posledních desetiletí prošli. Poskytnutím náhledu do nadnárodní právní úpravy ochrany zvířat bylo poukázáno na stále se zvyšující se tendence o dosažení určitého standardu a zajištění koordinace při poskytování ochrany zvířatům na mezinárodní úrovni, i na úrovni Rady Evropy a Evropské unie. V kapitole zaměřené na správněprávní úpravu ochrany zvířat proti týrání byla hlavní pozornost upřena na základní zákon této oblasti, tedy zákon České národní rady č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, jenž mj. demonstrativně vymezuje, co se považuje za týrání zvířat, takové jednání zakazuje a v případě jeho porušení sankcionuje. Zmíněna byla taktéž poměrně rozsáhlá novela ZOZPT (navázaná na Novelu TZ), ke které došlo přijetím zákona č. 501/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, a kterou byl do ZOZPT mj. zakotven pojem množírna, byla stanovena konkrétní pravidla pro ochranu zvířat při rozmnožování nebo zavedena evidenční povinnost v souvislosti s prodejem a darováním štěňat. Nadto jsem se ve stručnosti pokusil vymezit hranici mezi přestupkem a trestným činem, jelikož zrovna v případě posuzování protiprávního jednání spáchaného na zvířatech bývá tato hranice často velice tenká. Z toho důvodu musí orgány činné v trestním řízení velmi

citlivě a s určitou dávkou pečlivosti hodnotit konkrétní individuální případy. Následující kapitola byla zaměřená na platnou právní úpravu v oblasti trestního práva. Analyzovány byly především skutkové podstaty trestných činů v ustanoveních § 302 TZ – týrání zvířat, § 302a – chov zvířat v nevhodných podmínkách a § 303 – zanedbání péče o zvíře z nedbalosti. Mimo to byly nastíněny i kriminologické aspekty týrání zvířat, kdy bylo s odkazem na některé studie a odborná vyjádření doloženo, že týrání zvířat není izolovaný problém, ale často postupně vede k závažnějším formě trestné činnosti, jako je násilná trestná činnost. Z těchto zjištění plyne, že je nezbytné protiprávnímu jednání páchanému na zvířatech předcházet a ve vztahu k pachatelům takových činů dbát zvýšenou pozornost. Kapitola zaměřená na hodnocení, za poslední dobu v oblasti ochrany zvířat nejzásadnější, novelizace trestních zákonů, ke které došlo přijetím zákona č. 114/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, pojednává o nejzásadnějších změnách, ke kterým přijetím tohoto zákona došlo, jsou analyzovány reálné dopady novely a obsahuje i konstruktivní kritiku dílčích změn trestních zákonů. Za nejzásadnější změny lze považovat zavedení nové trestného činu, trestný čin *chov zvířat v nevhodných podmínkách*, jehož zakotvením zákonodárce reagoval na stále více se rozvíjející fenomén tzv. množiren, dále úprava a rozšíření některých skutkových podstat trestných činů souvisejících se zvířaty, navýšení trestních sazeb u některých trestných činů nebo zavedení nového druhu trestu, *trest zákazu držení a chovu zvířat*. Zavedením těchto změn došlo fakticky ke zjednodušení podmínek pro ukládání nepodmíněného trestu odnětí svobody, omezení využívání tzv. odklonů včetně institutu trestního příkazu, k umožnění potrestat pachatele trestem *zákazu držení a chovu zvířat* nebo k umožnění užití operativně pátracích prostředků. Dále jsou v této práci představeny druhy trestů, které lze za páchaní trestné činnosti na zvířatech uložit. Z přiložených statistických dat vyplývá, že nejčastěji ukládaným druhem trestu je podmíněný trest odnětí svobody, který byl například co se týče trestného činu týrání zvířat v letech 2016–2020 uložen v 67 % případů. Oproti tomu nepodmíněný trest odnětí svobody trestní soudy uložili pouze v 6 % případů. Nutno však zmínit, že uvedená statistická data nezahrnují rozhodovací praxi soudů po přijetí Novely TZ, přičemž lze důvodně očekávat, že struktura ukládání některých druhů trestů dozná určitých změn, minimálně co se nepodmíněného trestu odnětí svobody týče. V následující kapitole jsem uvedl některé úvahy *de lege ferenda* nad aktuálně platnou právní úpravou. Kromě v této práci již dříve zmiňovaných úvah nad některými původně navrhovanými změnami ZOZPT, které se však nepodařilo prosadit a které by zvířatům zajistili ještě vyšší úroveň ochrany (např. zavedení centrálního státního útulku),

jsem se zamýšlel nad přehodnocením vnímání pojmu “větší počet zvířat“ (dle soudní praxe se jedná nejméně o sedm zvířat), jehož vymezení ze strany soudů považuji za ne zrovna ideální nebo nad doplněním ustanovení § 350ab odst. 2 TŘ, který stanovuje podmínky kontroly výkonu trestu zákazu držení a chovu zvířat, jenž dle tohoto ustanovení samostatně vykonává krajská veterinární správa (v této souvislosti se nabízí doplnění např. o policejní orgán, který by zajistit řádný průběh kontroly). Závěrem jsem se zaměřil na komparaci právní úpravy České republiky na úseku ochrany zvířat proti týrání s dalšími vyspělými evropskými státy, pomocí které jsem se pokusil poukázat na různorodost přístupů k zajišťování ochrany zvířat, a především pak na aktuální poměrně vysokou úroveň české právní úpravy v boji proti týrání. Z této komparace, podložené statistickými daty, vyplynulo, že česká právní úprava, nacházející se na úrovni Velké Británie nebo Rakouska, patří mezi ty vůbec nejvyspělejší na světě, a to i přesto, že se v zajišťování ochrany zvířat oproti těmto státům v určitých aspektech liší.

S ohledem na vše výše uvedené tak lze uzavřít, že právní úprava v oblasti ochrany zvířat před týráním a jiným nevhodným zacházením zakotvená v právním řádu České republiky je na vysoké úrovni, a to i s ohledem na, pro některé poměrně kontroverzní, Novelu TZ, která k tomu výrazně přispěla. V souvislosti s touto Novelou TZ však vyvstává mnoho nových otázek, na které bude v následujících letech, zejména v rámci soudní praxe, nutné najít odpověď. Až poté bude možné zhodnotit, zdali a případně do jaké míry se Novela TZ minula nebo neminula svým účinkem. Lze se však alespoň ztotožnit se závěry o jejím, do jisté míry, preventivním charakteru ve smyslu odrazení potenciálních pachatelů od páčání trestné činnosti v souvislosti s týráním zvířat, provozováním nelegálních množíren a další trestnou činností páchanou na zvířatech.

Seznam použitých zdrojů

Monografie

- CHAPOUTHIER, Georges. Zvířecí práva. Vyd. 1. Praha: Triton, 2013. ISBN 978-80-7387-607-4.
- JELÍNEK, Jiří. Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 8. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-576-0.
- KOMÁREK, Stanislav. Ochlupeň bližní: zvířata v kulturních kontextech. Praha: Academia, 2011. Galileo. ISBN 978-80-200-1904-2.
- MÜLLEROVÁ, Hana a Vojtěch STEJSKAL. Ochrana zvířat v právu. Vyd. 1. Praha: Academia, 2013. ISBN 978-80-200-2317-9.
- MÜLLEROVÁ, Hana, David ČERNÝ a Adam DOLEŽAL. Kapitoly o právech zvířat: "my a oni" z pohledu filosofie, etiky, biologie a práva. Praha: Academia, 2016. Právo – etika – společnost. ISBN 978-80-200-2601-9.
- PRCHALOVÁ, Jana. Právní ochrana zvířat. Praha: Linde, 2009. ISBN 978-80-7201-763-8.
- STEJSKAL, Vojtěch a Martin LESKOVJAN, ed. Člověk a zvíře - v zajetí či v péči?: aktuální právní a věcné otázky nakládání se zvířaty. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta v nakl. Vodnář, 2010. ISBN 978-80-87146-33-0.
- STEJSKAL, Vojtěch. Úvod do právní úpravy ochrany přírody a péče o biologickou rozmanitost: právní stav k 1.1.2006. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-7201-609-1.
- ŠÁMAL, Pavel. a kol. Trestní právo hmotné. 8., přepracované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-358-7.
- ŠČERBA, Filip. Trestní zákoník: komentář. Praha: C.H. Beck, 2020. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-807-8.
- WEBSTER, John. Welfare – životní pohoda zvířat aneb střízlivé kázání o ráji. Praha: Nadace na ochranu zvířat, 1999. ISBN 80-238-4086-X.

Právní předpisy

- Animal Welfare act 2006 [online], www.legislation.gov.uk [cit. 09.03.2022]. Dostupné z: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2006/45/contents>.
- Codice civile [online], www.brocardi.it [cit. 09.03.2022]. Dostupné z: <https://www.brocardi.it/codice-civile/>.
- Důvodová zpráva k zákonu č. 114/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony [online], www.psp.cz [cit. 28.03.2022]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=135975>.
- Nařízení č. 31/1855 říšského zákoníku [online], www.alex.onb.ac.at [cit. 09.03.2022]. Dostupné z: <https://alex.onb.ac.at/cgi-content/alex?aid=rgb&datum=18550004&seite=00000295>.

- Tierschutzgesetz [TSchG] Bundesgesetzblatt I [BGBl I] No. 118/2004 [online], www.rdb.manz.at [cit. 09.03.2022]. Dostupné z: https://rdb.manz.at/document/ris.c.BGBl_I_Nr_118_2004.
- Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 114/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.
- Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 200/1990 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 501/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Judikatura

- Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 28.05.1976, sp. zn. 4 To 13/76.
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 18.01.1982, sp. zn. 7 To 55/81.
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 03.06.1983, sp. zn. 5 Tz 14/83.
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 18.11.1992, sp. zn. 7 To 62/91.
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 15.07.2004, sp. zn. 5 Tdo 794/2004.
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 06.02.2008, sp. zn. 8 Tdo 105/2008.
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 28.04.2010, sp. zn. 8 Tdo 237/2010.
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 15.06.2011, sp. zn. 8 Tdo 657/2011.
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 18.01.2012, sp. zn. 8 Tdo 1617/2011.
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 11.02.2015, sp. zn. 3 Tdo 1636/2014.
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 27.09.2016, sp. zn. 3 Tdo 1257/2016.
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 25.10.2016, sp. zn. 3 Tdo 1329/2016.
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 26.10.2016, sp. zn. 11 Tdo 268/2016.
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 15.02.2017, sp. zn. 3 Tdo 48/2017.
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 01.03.2017, sp. zn. 3 Tdo 123/2017.
- Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 22.01.2009, č. j. 1 As 96/2008-115.
- Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 15.12.2016, č. j. 2 As 193/2016-26.
- Trestní příkaz Okresního soudu v Ostravě, č.j. 11 T170/2019–79.

Ostatní zdroje

- Odpověď Ministerstva spravedlnosti ČR na žádost o informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ze dne 26.02.2022, č. j. MSP-186/2022-OSV-OSV.

Internetové zdroje

- 67 Best & Worst Countries For Animal Rights (2021) [online], www.theswiftest.com [cit. 09.03.2022]. Dostupné z: <https://theswiftest.com/animal-rights-index/>
- BALKIN, Diane. The link Between violence against animals and humans [online]. Animal Legal Defence Fund, 2019. [cit. 03.03.2022]. Dostupné z: <https://aldf.org/article/the-link-between-violence-against-animals-and-humans/>.
- BEIRNES, Piers. The Law is an Ass: Reading E.P. Evans' The Medieval Prosecution and Capital Punishment of Animals. *Society & Animals* [online]. 1994, 2(1), 27-46 [cit. 2022-04-08]. ISSN 1063-1119. Dostupné z: <https://www.animalsandsociety.org/wp-content/uploads/2015/10/beirnes.pdf>
- BROOM, Donald M. The scientific assessment of animal welfare. *Applied Animal Behaviour Science* [online]. 1988, 20(1-2), 5-19 [cit. 25.03.2022]. ISSN 0168-1591. Dostupné z: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/0168159188901220>.
- ČERNÝ, David a kol. Práva zvířat: filozoficko-právní perspektiva [online]. 1. vydání. Praha: Středisko společných činností AV ČR, v.v.i., pro kancelář Akademie věd ČR, 2016 [cit. 28.3.2022], Dostupné z: <https://www.academia.cz/uploads/media/preview/0001/04/f8c8d2f6ce5be7036f6e9ff68d22ced41083451b.pdf>.
- DRÁPAL, Jakub. a kol. Aplikace jaktrestame.cz [online], www.jaktrestame.cz [cit. 11.01.2022]. Dostupné z: <https://jaktrestame.cz/aplikace/>.
- GLOGAR, Martin. Vyhláška o ochraně psů a koček při chovu za účelem rozmnožování. [online]. www.pravniprostor.cz [cit. 07.02.2022]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/zmeny-v-legislative/vyslo-ve-sbirce-zakonu/vyhlaska-o-ochrane-psu-kocek-pri-chovu-za-ucelem-rozmnozovani>.
- HEMSWORTH, Paul H. a kol. Scientific assessment of animal welfare [online]. *New Zealand Veterinary Journal*, 63(1), 24–30, 2015 [cit. 07.04.2022]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/266264458_Scientific_Assessment_Of_Animal_Welfare.
- HŘEBÍČEK, Vladislav. Kazuistický pozitivismus v trestním právu [online]. *Trestněprávní revue*. 2014, roč. 13, č. 7-8 [cit. 17.3.2022]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=nrptembrgrpxi4s7g5ptqx3tl4ytmny&groupIndex=0&rowIndex=0>.
- JAROLÍM, Jiří. Návrh na přehodnocení judikatury NS ve věci týrání „většího počtu“ zvířat. [online], iurum.cz [cit. 17.03.2022]. Dostupné z: https://www.iurum.cz/2021/02/14/tyrani-vetsiho-poctu-zvirat/#_ftn24

- JEGATHEESAN, Brinda, Marie-Jose ENDERS-SLEGGERS, Elizabeth ORMEROD a Paula BOYDEN. Understanding the Link between Animal Cruelty and Family Violence: The Bioecological Systems Model [online]. *International Journal of Environmental Research and Public Health* 2020 [cit. 03.03.2022]. Dostupné z: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7246522/>.
- JELÍNEK, Jiří. K nové trestněprávní ochraně zvířat aneb trefit kozla [online], www.advokatnidenik.cz [cit. 05.03.2022]. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2020/08/19/k-nove-trestnepravni-ochrane-zvirat-aneb-trefit-kozla/>.
- KELCH, Thomas G. A Short History of (Mostly) [online]. *Western Animal Law: Part I. Animal Law Review*. 2012, Vol. 19, Is. 1. [cit. 17.03.2022] Dostupné z: https://www.animallaw.info/sites/default/files/lralvol19_1_23.pdf.
- Komentář R. Plicky k novele ZOZPT [online], www.advokatnidenik.cz [cit. 02.03.2022]. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2021/02/08/spoluautor-novele-komentuje-aktualni-zakon-na-ochranu-zvirat-proti-tyrani/>.
- Konec doby klecové. ciwf.cz [online], www.ciwf.cz [cit. 29.3.2022]. Dostupné z: <https://www.ciwf.cz/nase-kampane/konec-doby-klecove/>.
- LUKAŠOVÁ, Marcela. Trestání jako výsada trestního práva? [online]. *Trestněprávní revue*. Brno: C. H. Beck, 2019, roč. 18, č. 5 [cit. 02.3.2022]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=nrptembrhfxi4s7gvpngxzzg4&groupIndex=0&rowIndex=0>.
- MÜLLEROVÁ, Hana. Zvíře jako předmět právní úpravy veřejného práva a nový občanský zákoník [online]. *Vědecký časopis České společnosti pro právo životního prostředí*, 2014 [cit. 03.03.2022]. Dostupné z: https://www.cspzp.com/dokumenty/casopis/cislo_35.pdf.
- PLICKA, Robert. Novela trestního zákoníku [online], www.hlaszvirat.cz [cit. 3.3.2022]. Dostupné z: <https://www.hlaszvirat.cz/kampane/14-novelizace-trestniho-zakoniku-zprisneni-trestnich-sazeb-za-tyrani-zvirat>
- Portál Státní veterinární správy [online], www.svsr.cz [cit. 25.03.2022]. Dostupné z: <https://www.svsr.cz/zdravizvirat/ochrana-pohody-zvirat-welfare/>.
- Stenografický záznam z jednání Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR dne 12. 2. 2019 [online], www.psp.cz [cit. 03.03.2022]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/eknih/2017ps/stenprot/026schuz/s026320.htm#r5>.
- Týrání zvířat. Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001 [cit. 07.01.2022]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/T%C3%BDr%C3%A1n%C3%AD_zv%C3%AD%C5%99at#cite_note-z%C3%A1kon-1.

SEZNAM ZKRATEK

Novela TZ	▪ Zákon č. 114/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony
OZ	▪ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
SOZ	▪ Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
TŘ	▪ Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů
TZ	▪ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
ZTOPO	▪ Zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů
ZOZPT	▪ Zákon České národní rady č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů
VetZ	▪ Zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
ZOP	▪ Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů
ZSVM	▪ Zákon č. 218/2003 Sb. o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění pozdějších předpisů

Abstrakt

Problematika týrání a jiného nevhodného zacházení se zvířaty a jejich ochrana prostředky trestního práva

Tato diplomová práce je zaměřena na ochranu zvířat pro týrání a jinému nevhodnému zacházení, a její zajišťování prostředky trestního práva v rámci právního řádu České republiky. Cílem této práce bylo zhodnotit aktuální úroveň právní úpravy týkající se týrání zvířat v tom smyslu, zdali je, především v rámci trestního práva, ale i v rámci práva správního, možné takové nežádoucí jednání efektivně odhalit, sankcionovat a zamezit jeho opakování v budoucnu. Dalším z hlavních cílů pak bylo zhodnocení změn v oblasti ochrany zvířat proti týrání, ke kterým došlo přijetím zákona č. 114/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Obsah této diplomové práce tvoří celkem 10 kapitol, které jsou dále členěny na podkapitoly. Vymezení základních pojmů, nastínění vývoje, kterým si právní úprava týkající se ochrany a Welfare zvířat ve světě i v České republice prošla, a náhled do nadnárodní právní úpravy v oblasti ochrany zvířat, jak na mezinárodní úrovni, tak na úrovni Rady Evropy a Evropské Unie, je obsahem prvních čtyř, pro účely této práce podpůrných, kapitol. V následujících kapitolách je analyzována platná správně právní úprava z oblasti boje proti týrání zvířat, především tedy zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, a platná právní úprava na úrovni trestního práva, především tedy skutkové podstaty jednotlivých trestných činů v zákoně č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, související s týráním a jiným nevhodným zacházením se zvířaty. Poté následuje zhodnocení zásadních změn na poli ochrany zvířat proti týrání na úrovni trestního práva, ke kterým došlo přijetím zákona č. 114/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. V dalších kapitolách jsou poté analyzovány tresty, které lze za páchaní trestné činnosti na zvířatech uložit, uvedeny úvahy *de lege ferenda*, a v závěrečné kapitole porovnána česká právní úprava v oblasti ochrany zvířat s některými zahraničními úpravami, konkrétně právní úpravou Itálie, Velké Británie a Rakouska.

Klíčová slova

Zvíře, týrání zvířat, ochrana zvířat, Welfare, množírny, trestný čin.

Abstract

The issue of cruelty and other inappropriate treatment of animals and their protection through criminal law

This thesis is focused on the protection of animals against cruelty and other inappropriate treatment, and its securing through criminal law within the legal order of the Czech Republic. The aim of this work was to evaluate the current level of legislation concerning animal cruelty in the sense that it is possible, especially in criminal law, but also in administrative law, to effectively detect, sanction and prevent its recurrence in the future. The aim of this thesis was also to evaluate the changes in the protection of animals against cruelty, which occurred with the adoption of Act no. 114/2020 Coll., amending Act no. 40/2009 Coll., Penal Code, as amended, and some other laws. The content of this thesis consists of a total of 10 chapters, which are further divided into subchapters. Defining the basic terms, outlining the development of legislation on animal protection and animal Welfare in the world and in the Czech Republic, and insight into supranational legislation in the field of animal protection, both at the international level and at the level of the Council of Europe and the European Union, is the content of the first four chapters, which are not crucial for the purposes of this work. The following chapters analyse the valid legislation in the field of combating animal cruelty, especially Act no. 246/1992 Coll., On the protection of animals against cruelty, as amended, and the applicable legislation at the level of criminal law, especially individual criminal offenses in Act no. 40/2009 Coll., The Penal Code, as amended, related to cruelty and other inappropriate treatment of animals. This is followed by an evaluation of the most significant changes in the field of animal protection against cruelty at the level of criminal law, which occurred with the adoption of Act no. 114/2020 Coll., Amending Act No. 40/2009 Coll., The Penal Code, as amended, and some other laws. In the following chapters, the penalties that can be imposed for committing crimes on animals are analysed, *de lege ferenda* considerations are given, and in the final chapter the Czech legislation in the field of animal protection is compared with some foreign legislation, namely the legislation of Italy, Great Britain and Austria.

Key words

Animal, animal cruelty, animal protection, Welfare, puppy mills, crime.